

ΥΠ.Ε.Π.Θ., Ένταξη παιδιών παλιννοστούντων & αλλοδαπών στο σχολείο για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσιο). *Μεθοδολογικός Οδηγός για τη χρήση σχολικών βιβλίων του Γυμνασίου. Η διαπολιτισμική διάσταση στη διδασκαλία*. Επιστ. Εποπτεία Π. Ξωχέλλης. Θεσσαλονίκη, 2008.

Πρακτικές εφαρμογές στην επικοινωνιακή γλωσσική διδασκαλία

(σσ. 9-55)

Νιόβη Αντωνοπούλου

Μαρία Μητσιάκη

Όπως είναι γνωστό σε όσους ασχολούνται με τη διδασκαλία των ξένων γλωσσών, από τις αρχές του 1970 άρχισε να επιτελείται στο χώρο της διδακτικής μια σημαντική αλλαγή που οδήγησε στη γένεση της *Επικοινωνιακής Προσέγγισης* (ΕΠ) και στην ανάπτυξη των αρχών της *Επικοινωνιακής Γλωσσικής Διδασκαλίας* (ΕΓΔ). Η πορεία προς αυτή ήταν μακρόχρονη και μ' ένα πλήθος πειραματισμών, οι οποίοι οδήγησαν σε μια πιο συγκροτημένη και συστηματική περιγραφή της φύσης της γλώσσας και του τρόπου εκμάθησής της, στη λεπτομερή περιγραφή του γλωσσικού υλικού και των γλωσσικών στόχων και στην πιο αποτελεσματική παρουσίασή του στο μαθησιακό κοινό.

1. Αρχές της Επικοινωνιακής Προσέγγισης και της Επικοινωνιακής Γλωσσικής Διδασκαλίας

Σύμφωνα με το θεωρητικό πλαίσιο της Επικοινωνιακής Προσέγγισης (Ellis 1982: 73-74, Stern 1983: 259, Sheils 1988: 1, Mitchell 1994: 35, Brown 1994: 70-71, Μήτσης 1998: 142-3):

- η γλώσσα είναι το μέσο για την επίτευξη διαπροσωπικής επικοινωνίας μέσα σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικό περιβάλλον, το οποίο ορίζεται από την κατάσταση της επικοινωνίας, από το σκοπό της επικοινωνίας, το θέμα που αυτή διαπραγματεύεται, τους ρόλους των συνομιλητών κτλ.
- η κατάρτιση της γλώσσας επιτυγχάνεται με συμμετοχή σε δραστηριότητες που έχουν νόημα και ενδιαφέρον για το μαθητή και οι οποίες δημιουργούνται με σκοπό την επικοινωνία
- η επιτυχής διαπροσωπική επικοινωνία επιτυγχάνεται με εργαλείο τη σωστή χρήση των δομών της γραμματικής, των κοινωνιογλωσσικών κανόνων, των κατάλληλων στρατηγικών και την επαρκή γνώση πολιτιστικών στοιχείων
- το ενδιαφέρον μετατοπίζεται από το δάσκαλο στο μαθητή, και απαραίτητη προϋπόθεση θεωρείται ο εντοπισμός των γλωσσικών αναγκών και των στόχων του.

Επακόλουθο της εδραίωσης των απόψεων για το τι είναι γλώσσα, τι σημαίνει γλωσσική ικανότητα, εκμάθηση και κατάκτηση μιας γλώσσας ήταν η προ

σπάθεια των ειδικών να περάσουν από τη θεωρία στην πράξη και να προκύψουν τα χαρακτηριστικά της ΕΓΔ (Morrow 1981: 59-69, Littlewood 1981: 91-92, Finocchiaro-Brumfit 1983: 91-93, Mitchell 1994: 38, Αντωνοπούλου 2000: 1425) που μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- Εφόσον η γλώσσα θεωρείται ότι είναι μορφή κοινωνικής δραστηριότητας, ως τέτοια πρέπει να αντιμετωπίζεται και κατά τη διδασκαλία της.
- Η εκμάθηση και η κατάκτηση της γλώσσας πρέπει να επιδιώκεται μέσα από τη χρήση της σε δραστηριότητες που έχουν τα στοιχεία της αυθεντικότητας και του ρεαλισμού, ώστε να ανταποκρίνονται σε καταστάσεις που θα συναντήσει ο μαθητής έξω από την τάξη.
- Λαμβάνονται σοβαρά υπόψη οι γλωσσικές ανάγκες, οι στόχοι, τα ενδιαφέροντα και οι προσδοκίες των μαθητών -τα οποία προκύπτουν από τη σχετική ανάλυση γλωσσικών αναγκών- για να δημιουργηθούν κίνητρα για εκμάθηση και χρήση της γλώσσας-στόχου μέσα στην τάξη και έξω από αυτή.
- Ο δάσκαλος δεν πρέπει να συμπεριφέρεται ως η μοναδική πηγή γνώσης και η αυθεντία στην τάξη αλλά ως σύμβουλος και συντονιστής.
- Η αυτονομία και η αυτενέργεια του μαθητή -ελεγχόμενη στα πρώτα στάδια της διδασκαλίας- θεωρείται απαραίτητη για τη δημιουργική και αποτελεσματική χρήση της γλώσσας και την ανάπτυξη της επικοινωνιακής ικανότητας.
- Οι μαθητές πρέπει να εξασκηθούν στο να επιδιώκουν την κατανόηση των λέξεων από τα συμφραζόμενα.
- Η διδασκαλία των φωνολογικών, μορφολογικών, συντακτικών δομών επιβάλλεται, εφόσον η γνώση τους και η σωστή χρήση τους είναι απαραίτητο συστατικό της επικοινωνιακής ικανότητας. Η μέθοδος με την οποία παρουσιάζονται επιλέγεται από το δάσκαλο ανάλογα με την εμπειρία και την προσωπικότητα του ίδιου και των μαθητών του. Ο καλύτερος τρόπος κατανόησης των δομών είναι η χρήση τους σε συνθήκες επικοινωνίας.
- Οι δραστηριότητες που οργανώνονται από το δάσκαλο δεν πρέπει να έχουν ως στόχο την εξάσκηση μόνο στην παραγωγή προφορικού λόγου. Πρέπει να δίνονται ανάλογες ευκαιρίες σε όλες τις δεξιότητες, παραγωγικές και δε- κτικές/προσληπτικές, και προσπάθειες για επικοινωνία θα πρέπει να ενθαρρύνονται από την αρχή της διδακτικής διαδικασίας.
- Η επαφή των μαθητών με τους κοινωνικούς κώδικες και την κοινωνική συμπεριφορά της κοινότητας που μιλά τη γλώσσα πρέπει να γίνεται και αυτή μέσα από τη συμμετοχή τους σε *ρεαλιστικές* δραστηριότητες.
- Πρέπει να επιδιώκεται, με την εφαρμογή διάφορων τεχνικών, η συμμετοχή όλων των μαθητών στις δραστηριότητες της τάξης.
- Τα σφάλματα που κάνουν οι μαθητές στην προσπάθειά τους να επικοινωνήσουν καλό είναι να μη διορθώνονται άμεσα, γιατί η διακοπή της ροής του λόγου για τη διόρθωσή τους είναι ανασταλτικός και αποθαρρυντικός παράγοντας. Αν η διόρθωση κρίνεται απαραίτητη, μπορεί να γίνει σε κάποια άλλη στιγμή και οπωσδήποτε όχι με επικριτική διάθεση.
- Η αξιολόγηση της προσπάθειας των μαθητών να επικοινωνήσουν πρέπει να γίνεται με βάση το αν μετέδωσαν αποτελεσματικά το μήνυμα και όχι με βάση το πόσα λάθη έκαναν.

2. Ανάπτυξη της επικοινωνιακής ικανότητας των μαθητών

Με αφετηρία τις αρχές της κλασικής πλέον ΕΠ και της ΕΓΔ αναπτύχθηκαν με διαφοροποιήσεις άλλες μέθοδοι/τεχνικές (συνεργατική μέθοδος, μέθοδος που στηρίζεται σε δραστηριότητες κτλ.) που όλες αποσκοπούν στην ανάπτυξη της επικοινωνιακής ικανότητας των μαθητών και στην παραγωγή λόγου -γραπτού και προφορικού- κοινωνικά επιτρεπτού μέσα από δραστηριότητες που προσομοιάζουν με αυτές της πραγματικής ζωής. Έτσι, μπορούμε:

- να δημιουργούμε προσδοκίες, κατά τρόπο ώστε οι μαθητές να καταλαβαίνουν καλύτερα τι πρόκειται να συμβεί, π.χ. αξιοποιώντας κατά τη γλωσσική διδασκαλία τη θεματική ενότητα «Πειρατεία» (βλ. *Κείμενα για νέους σε απλά ελληνικά* (3), σελ. 83-89) τους ενημερώνουμε ότι θα μιλήσουμε για παλιές και σύγχρονες μορφές πειρατείας και θα εντοπίσουμε τις ομοιότητες και τις διαφορές τους

- να δημιουργούμε κίνητρα στους μαθητές για ν' ακούσουν, να διαβάσουν, να γράψουν ή να πουν κάτι, π.χ. με αφορμή τις πολλές κινηματογραφικές παραγωγές με θέμα τους πειρατές μπορούμε να ζητήσουμε από τους μαθητές να ανακαλέσουν στο μυαλό τους την αμφίεση και τον τρόπο ζωής των πειρατών και να σκεφτούν τι συμβολίζει
- να προκαλούμε το ενδιαφέρον των μαθητών για ένα θέμα, π.χ. παρουσιάζουμε φωτογραφίες, πίνακες ζωγραφικής, τραγούδια κ.ά. που αφορούν στην πειρατεία και περνάμε σταδιακά στην ηλεκτρονική πειρατεία του σήμερα παρουσιάζοντας διαφημίσεις (τηλεοπτικές ή φυλλάδια) που αποτρέπουν από την πειρατεία στη μουσική ή στον κινηματογράφο, αλλά επισημαίνοντας και τα οφέλη της ηλεκτρονικής πειρατείας (π.χ. άμεση και δωρεάν πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες που υπάρχουν στο διαδίκτυο)
- να εμπλέκουμε τους μαθητές σε μια συζήτηση ζητώντας να πουν τις ιδέες τους ή τις γνώσεις που έχουν γύρω από ένα θέμα, π.χ. σε ομάδες συζητούν για τα «προσόντα» που θα πρέπει να έχει ένας πραγματικός και ένας «ηλεκτρονικός» πειρατής, για τους κινδύνους αλλά και τις ομορφιές της δουλειάς, και στη συνέχεια να μοιράστούν τις σκέψεις τους με την υπόλοιπη τάξη (βλ. ενότητα 2.4β *Συζήτηση*)
- να προετοιμάζουμε τους μαθητές για το θέμα που πρόκειται να τους παρουσιάσουμε δίνοντάς τους κάποιες βασικές πληροφορίες που θεωρούνται απαραίτητες για να κατανοήσουν ή/και για να επικοινωνήσουν (π.χ. βασικό λεξιλόγιο σχετικά με τη θάλασσα και τη ζωή των θαλασσινών, τα μέρη ενός πλοίου, την επαγγελματική δεοντολογία των πειρατών κ.ά.)
- με κατάλληλες δραστηριότητες (π.χ. σχετικές ερωτήσεις) να βοηθούμε τους μαθητές να εντοπίζουν τα πιο σημαντικά σημεία ενός κειμένου (στην παρούσα ενότητα οι πιθανές ερωτήσεις θα μπορούσαν να είναι οι εξής: *Με ποια αφορμή εμφανίστηκαν οι πειρατές στην Ευρώπη; Ποια είδη πειρατών γνωρίζεις; Ποιος είναι ο κώδικας συμπεριφοράς των πειρατών; Σήμερα υπάρχουν πειρατές;*)
- να προετοιμάζουμε τους μαθητές για τον τύπο της γλώσσας που θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, π.χ. απλός καθημερινός λόγος κατά την περιγραφή της εμφάνισης ή της συμπεριφοράς των πειρατών, αλλά σύνθετος επίσημος λόγος κατά την τοποθέτησή τους με επιχειρήματα υπέρ ή κατά της ηλεκτρονικής πειρατείας
- να δημιουργούμε προσδοκίες, έτσι ώστε οι μαθητές να καταλαβαίνουν καλύτερα τι πρόκειται να συμβεί, π.χ. αξιοποιώντας κατά τη γλωσσική διδασκαλία τη θεματική ενότητα «το αγαπημένο μου επάγγελμα» (βλ. κείμενο «Θέλω να γίνω ναυτικός», *Κείμενα για νέους σε απλά ελληνικά* (4), σελ. 109-112), τους ενημερώνουμε ότι θα μιλήσουμε για τα επαγγέλματα και για τα σχέδιά τους να ασκήσουν ένα επάγγελμα, όταν μεγαλώσουν
- να δημιουργούμε κίνητρα στους μαθητές για ν' ακούσουν, να διαβάσουν, να γράψουν ή να πουν κάτι, π.χ. τους παρουσιάζουμε οπτικοακουστικό υλικό (φωτογραφίες, DVD και τραγούδια που αφορούν παλιά/παραδοσιακά και σύγχρονα επαγγέλματα)
- να προκαλούμε το ενδιαφέρον των μαθητών για ένα θέμα, π.χ. καλούμε τους μαθητές να σκεφτούν τους λόγους για τους οποίους αγαπούν το συγκεκριμένο επάγγελμα και πόσο φαντάζονται ότι θα αλλάξει μέχρι να μπορέσουν να το ασκήσουν
- να εμπλέκουμε τους μαθητές σε μια συζήτηση ζητώντας να πουν τις ιδέες τους ή τις γνώσεις που έχουν γύρω από ένα θέμα, π.χ. δουλεύοντας σε ομάδες κατηγοριοποιούν τα επαγγέλματα που προτιμά το κάθε μέλος της ομάδας, προσπαθούν να εντοπίσουν τις αλλαγές που έχουν συμβεί στα επαγγέλματα αυτά με τον καιρό (π.χ. *ο ναυτικός που περιγράφεται στο κείμενο του Ανδρέα Καρκαβίτσα είναι ο ίδιος ναυτικός με το σημερινό;*) και στη συνέχεια μοιράζονται τις σκέψεις τους με την υπόλοιπη τάξη (βλ. ενότητα 2.4β *Συζήτηση*)
- να προετοιμάζουμε τους μαθητές για το θέμα που πρόκειται να τους παρουσιάσουμε δίνοντάς τους κάποιες βασικές πληροφορίες που θεωρούνται απαραίτητες για να κατανοήσουν ή/και για να επικοινωνήσουν (π.χ. προσπαθούμε να τους μεταδώσουμε το πώς συνδέεται η επιλογή επαγγέλματος με τα πρότυπα των νέων)
- με κατάλληλες δραστηριότητες (π.χ. σχετικές ερωτήσεις) να βοηθούμε τους μαθητές να εντοπίζουν τα πιο σημαντικά σημεία ενός κειμένου (στην παρούσα ενότητα οι πιθανές ερωτήσεις θα μπορούσαν να είναι οι εξής: *Πώς εκδήλωνε το μικρό παιδί του κειμένου την αγάπη*

του για το επάγγελμα του ναυτικού; Πώς μπόρεσε να κάνει τα όνειρό του πραγματικότητα; Πώς πιστεύεις πως συνεχίζεται η ιστορία;)

- να προετοιμάζουμε τους μαθητές για τον τύπο της γλώσσας που θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, π.χ. τους καλούμε να παρουσιάσουν σύντομα το επάγγελμά τους και να αυτοσχεδιάσουν μία σκηνή από την καθημερινότητά τους στη δουλειά ενημερώνοντάς τους ότι ένα πνευματικό επάγγελμα ενδέχεται να απαιτεί πιο επίσημο και σύνθετο λόγο απ' ό,τι ένα χειρωνακτικό ή ένα επάγγελμα που δεν απαιτεί συγκεκριμένο μορφωτικό επίπεδο.

Στόχος των δασκάλων στο πλαίσιο της ΕΓΔ είναι να βοηθήσουν τους μαθητές να αναπτύξουν ισομερώς και τις τέσσερις κλασικές δεξιότητες καθώς και την κοινωνικοπολιτιστική δεξιότητα. Μέσα στην τάξη δεν είναι δυνατό να διαχωρίσουμε απόλυτα τις δεξιότητες. Έτσι, όταν ο στόχος μας είναι, για παράδειγμα, η κατανόηση γραπτού κειμένου, δεν μπορούμε να αποκλείσουμε την παραγωγή προφορικού λόγου αλλά και την κατανόηση προφορικού λόγου. Πολλές φορές μάλιστα για την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι απαραίτητο να προκαλέσουμε και παραγωγή γραπτού λόγου. Ωστόσο μπορούμε να εφαρμόσουμε δραστηριότητες που δίνουν έμφαση και εξασκούν μια δεξιότητα σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι τις υπόλοιπες. Θα προσπαθήσουμε να δώσουμε μερικές ιδέες για κάθε δεξιότητα χωριστά. Η εφαρμογή αυτών των ιδεών βοηθούν το δάσκαλο να αλλάξει τον προσανατολισμό ενός παραδοσιακού διδακτικού βιβλίου ή ενός βιβλίου που έχει περιορισμένο αριθμό δραστηριοτήτων που να αποβλέπουν στην ισομερή ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων.

2.1. Κατανόηση γραπτού λόγου

Ένα κείμενο μπορεί να εξυπηρετήσει διάφορους σκοπούς. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί, ανάλογα με το επίπεδο γλωσσομάθειας των μαθητών για:

- εξάσκηση στην ανάγνωση
- κατανόηση του περιεχομένου
- κατανόηση του γενικού νοήματος
- εξάσκηση στην κατανόηση της σημασίας άγνωστων λέξεων από τα συμφραζόμενα
- κατανόηση της λειτουργίας μορφολογικών και συντακτικών φαινομένων στο φυσικό τους περιβάλλον
- εμπλουτισμό λεξιλογίου
- σύνδεση με προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες
- γνώση πολιτιστικών στοιχείων, γνώση ηθών και εθίμων
- απόκτηση διάφορων πληροφοριών
- δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για συζήτηση
- γνώση και κατανόηση των διάφορων μορφών της γλώσσας
- κατανόηση της δομής ενός κειμένου
- κατανόηση του ύφους και του τύπου του κειμένου
- κατανόηση του τρόπου με τον οποίο επιτυγχάνεται η συνοχή και η συνεκτικότητα ενός κειμένου
- κατανόηση του τρόπου ανάπτυξης επιχειρημάτων στο γραπτό λόγο
- κατανόηση των θέσεων και των συναισθημάτων του συγγραφέα
- δυνατότητα διαχωρισμού των γεγονότων από γνώμες ή από φήμες.

Ανάλογα με το σκοπό για τον οποίο θέλουμε να το χρησιμοποιήσουμε και λαμβάνοντας υπόψη και τα θέματα που ενδιαφέρουν τους μαθητές μας, επιλέγουμε το κείμενο και τις σχετικές δραστηριότητες. Για παράδειγμα:

- Αφού διαβάσουν το κείμενο και το κατανοήσουν, να προσπαθήσουν να βρουν τον πιο κατάλληλο και συνοπτικό τίτλο. Οι τίτλοι γράφονται στον πίνακα και η τάξη επιλέγει τον καλύτερο.
- Τους ζητούμε να μας δώσουν τις λέξεις κλειδιά (όσες ξέρουν) που συνδέονται με το θέμα του κειμένου και τις γράφουμε στον πίνακα. Συμπληρώνουμε εμείς όσες πιστεύουμε ότι πρέπει να ξέρουν για να κατανοήσουν το άρθρο. Τους ζητούμε, δουλεύοντας σε ομάδες, να χρησιμοποιήσουν αυτές τις λέξεις για να πουν τι πιστεύουν ότι μπορεί να περιέχεται στο άρθρο. Κρατούν σημειώσεις στα τετράδιά τους. Εμείς γράφουμε τις απόψεις τους επιγραμματικά στον

πίνακα. Αφού μιλήσουν όλες οι ομάδες, τους δίνουμε το κείμενο και τους ζητούμε να βρουν σε τι διαφέρει απ' όσα είπαν.

- Πριν τους δώσουμε το κείμενο:
  - τους δίνουμε τον τίτλο και τους ζητούμε να μας πουν σε τι πιστεύουν ότι αναφέρεται το άρθρο
  - ετοιμάζουμε εμείς μία περίληψη του άρθρου, τους τη δίνουμε και τους ζητούμε να τη διαβάσουν και να την αναπτύξουν
  - τους δίνουμε λέξεις-κλειδιά π.χ. *ξηρασία, φαινόμενο του θερμοκηπίου, τήξη των πάγων, υδροηλεκτρική ενέργεια, υδάτινοι πόροι, έλλειψη βροχοπτώσεων, ατμοσφαιρική ρύπανση* και τους ζητούμε να υποθέσουν και να πουν ποιο μπορεί να είναι το περιεχόμενο του κειμένου. Κατόπιν τους δίνουμε το κείμενο να το διαβάσουν και να βρουν τις διαφορές ανάμεσα στο κείμενο και σ' αυτό που υπέθεσαν
  - τους δίνουμε μία ή περισσότερες σχετικές φωτογραφίες και τους ζητούμε να μαντέψουν το περιεχόμενο.
- Για να διευκολύνουμε την κατανόηση ενός κειμένου και για να εστιάσουν την προσοχή τους σε συγκεκριμένα σημεία, ετοιμάζουμε μερικές ερωτήσεις οι απαντήσεις των οποίων βρίσκονται μέσα στο κείμενο που θα παρουσιάσουμε. Οι ερωτήσεις γίνονται στα σημεία του κειμένου που είναι σημαντικά. Τους ζητούμε να υποθέσουν τις απαντήσεις. Κατόπιν διαβάζουμε το κείμενο ή τους το δίνουμε να το διαβάσουν μόνοι τους και τους ζητούμε να βρουν αν οι απαντήσεις που έδωσαν είναι σωστές. Τους ζητούμε να αναπτύξουν τις απαντήσεις σε περιορισμένου μήκους κείμενο, ώστε να έχουν την περίληψη του κειμένου που διάβασαν και τέλος τους ζητούμε να αναπτύξουν την περίληψη, ώστε να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν και να εξασκηθούν στο νέο λεξιλόγιο, π.χ. *Πού οφείλεται κατά κύριο λόγο η αύξηση της θερμοκρασίας τα τελευταία χρόνια; Τι προβλέπουν οι επιστήμονες για τις κλιματολογικές αλλαγές;*
- Τους δίνουμε έναν αριθμό προτάσεων με τις οποίες συμφωνούν ή διαφωνούν και όταν έρχονται σ' επαφή με το κείμενο πρέπει να καταλάβουν αν είχαν δίκιο ή άδικο, π.χ. *Η μόλυνση του περιβάλλοντος ευθύνεται για τις κλιματολογικές αλλαγές στον πλανήτη μας, Η αύξηση της θερμοκρασίας και η τήξη των πάγων ευνοεί την παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας και τη γεωργία.*
- Τους ζητούμε να διαβάσουν το κείμενο και κατόπιν να δώσουν σε κάθε παράγραφο έναν τίτλο βασισμένο στην κύρια ιδέα της παραγράφου. Η τάξη αποφασίζει ποιοι είναι οι πιο κατάλληλοι τίτλοι και προσπαθούν είτε γραπτά (καλύτερα) είτε προφορικά να κάνουν μία περίληψη που θα τη διαβάσουν ή θα την πουν στην τάξη.
- Αν το κείμενο είναι κείμενο μυστηρίου ή παρουσιάζει προβλήματα, ζητούμε από τους μαθητές να διαβάσουν ολόκληρο το κείμενο ή απόσπασμά του και δουλεύοντας σε ομάδες να προτείνουν λύσεις προφορικά.
- Αν θέλουμε να δώσουμε την ευκαιρία στους μαθητές να γνωρίσουν διαφορετικό ύφος, μπορούμε να δώσουμε δύο ή και τρία κείμενα με το ίδιο θέμα γραμμένα από διαφορετικούς συγγραφείς για να βρουν τις διαφορές και τις ομοιότητες και με τη δική μας βοήθεια να αιτιολογήσουν τις απαντήσεις τους.
- Χωρίζουμε το κείμενο σε μικρότερα κομμάτια και τα ανακατεύουμε. Ζητούμε από τους μαθητές να διαβάσουν και να βρουν τη σωστή σειρά των παραγράφων. Φροντίζουμε να υπάρχει κάτι που να τους οδηγεί στη σωστή παράγραφο.

Πλανήτης Γη: Έτος 2100

Σενάρια τρόμου θυμίζουν οι προβλέψεις των μετεωρολόγων για το μέλλον του πλανήτη. Αν δεν υπάρξουν τολμηρά μέτρα για το φαινόμενο του θερμοκηπίου, σε 100 χρόνια το χιόνι και ο πάγος θα λείψουν ακόμη και από τη Βόρεια Ευρώπη. Αντιθέτως, οι νότιες περιοχές της ηπειράς ηπείρου θα υποφέρουν από ξηρασία.

Πλανήτης Γη. Έτος 2100. Η θερμοκρασία έχει ανέβει. Το 95% του όγκου των πάγων στις Άλπεις έχει εξαφανιστεί. Οι χιονοπτώσεις είναι πολύ πιο σπάνιο φαινόμενο. Οι παγωμένες ρωσικές στέπες και ο παγετός στις σκανδιναβικές χώρες αποτελούν παρελθόν.

Το νερό στην Κεντρική Ευρώπη είναι άφθονο, εξαιτίας της τήξης των πάγων. Όμως έτσι ευνοείται η παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας και η γεωργία. Παρόλα αυτά οι ξαφνικές θύελλες καταστρέφουν τις σοδειές. Η στάθμη των νερών ανεβαίνει επικίνδυνα. Τα δάση της Βόρειας Ευρώπης αργοπεθαίνουν. Τα δέντρα τους -συνηθισμένα στο κρύο- δεν αντέχουν τις μεγάλες θερμοκρασίες...

Αντίθετα, στον ευρωπαϊκό νότο η ξηρασία βασιλεύει. Οι υδάτινοι πόροι στις μεσογειακές χώρες στερεύουν. Οι καλλιέργειες περιορίζονται:

έλλειψη βροχοπτώσεων. Οι ανάγκες σε ενέργεια αυξάνονται το καλοκαίρι -λόγω κλιματισμού- και μειώνονται το χειμώνα, καθώς ο καιρός είναι πια ζεστός.

Το 1997 ήταν το πιο ζεστό έτος στα χρονικά, από τότε που άρχισαν οι καταγραφές, το 1860. Η μέση θερμοκρασία σε όλη την υδρόγειο έχει αυξηθεί κατά μισό βαθμό σε σχέση με τις θερμοκρασίες της περιόδου 1961-1990. Κύρια αιτία: το φαινόμενο του θερμοκηπίου, αποτέλεσμα της ρύπανσης που σακατεύει το στρώμα του όζοντος, την ασπίδα της γης από την υπεριώδη ηλιακή ακτινοβολία. Άλλη αιτία: το φαινόμενο Ελ Νίνιο που εμφανίζεται κατά διαστήματα στο Νότιο Ειρηνικό και επηρεάζει προς το θερμότερο το κλίμα σε όλο τον κόσμο...

Παίζουμε με ένα αγριεμένο ζώο, λέει παραστατικά ο Δρ Ουάλας Μπρόκερ από το Πανεπιστήμιο Κολούμπια. Το οικολογικό σύστημα της γης είναι πολύ ευαίσθητο και το πείραμα της έκλυσης στην ατμόσφαιρα τεραστίων ποσοτήτων επιβλαβών αερίων -όπως το διοξείδιο του άνθρακα- μπορεί να αποβεί μοιραίο. Σύμφωνα με το Δόκτορα Μπρόκερ, κάθε 110.000 χρόνια το κλίμα της γης αλλάζει θεαματικά μέσα σε διάστημα 10 με 20 ετών.

Αχιλλεύς πτέρνα του γήινου κλίματος είναι τα θαλάσσια ρεύματα. Η αύξηση της θερμοκρασίας απειλεί την ομαλή ροή των θερμών θαλάσσιων ποταμών που ζεσταίνουν τις ακτές της Βόρειας Ευρώπης. Αν αυτό γίνει, θα βυθιστούν στο ψύχος όλες οι περιοχές που επηρεάζονται κλιματολογικά από αυτά. Η αποτροπή του εφιάλτη είναι στο χέρι του ανθρώπινου είδους και εξαρτάται από τον περιορισμό της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Αρκεί να το θελήσουμε.

Παρουσίαση: Αιμίλιος Λιάτσος

*Επιμέλεια: Αντίοπη Σωτηρίου
Συμβαίνει στον κόσμο (Βιβλίο μαθητή), σελ. 50*

Με τον ίδιο τρόπο μπορούμε να επεξεργαστούμε τα κείμενα: «Πόσες γλώσσες χωράνε στο τσεπάκι μας;», *Κείμενα σε απλά ελληνικά (3)*, σελ. 11-13, «Πώς να νικήσεις το άγχος», *Κείμενα σε απλά ελληνικά (3)*, σελ. 97-100, «Τι μυστήριο!», *Κείμενα σε απλά ελληνικά (3)*, σελ. 145-153, «Ιστορίες Παγόβουνων», *Συμβαίνει στον κόσμο*, σελ. 45, «Αίτνα: ένα ηφαίστειο σε δράση», *Συμβαίνει στον κόσμο*, σελ. 41, «Η παιδική εργασία», *Καταλαβαίνω και γράφω: Όταν μεγαλώσω*, σελ. 22-23, «Διαφορετικοί άνθρωποι», *Καταλαβαίνω και γράφω: Ανθρώπινες σχέσεις*, σελ. 4-5, «Ψωμί ψωμάκι», *Κείμενα για νέους σε απλά ελληνικά (3)*, σελ. 91-94, «Ειρήνη», *Κείμενα για νέους σε απλά ελληνικά (2)*, σελ. 16 κ.ά.

Σκοπός όλων αυτών των δραστηριοτήτων είναι να προετοιμάσουμε τους μαθητές για ό,τι πρόκειται να ακούσουν, να τους κινήσουμε το ενδιαφέρον και την περιέργεια, να συνδέσουμε τις προηγούμενες γνώσεις μ' αυτές που έρχονται, να κάνουμε επανάληψη σε ό,τι έμαθαν σε προηγούμενα μαθήματα

Ως συνέχεια ή/και συμπλήρωμα της κατανόησης γραπτού λόγου μπορούμε να έχουμε και παραγωγή γραπτού λόγου πάνω στο ίδιο θέμα που επεξεργαστήκαμε στην κατανόηση, δίνοντας μ' αυτόν τον τρόπο τη δυνατότητα στους μαθητές να χρησιμοποιήσουν το νέο λεξιλόγιο.

Εκτός από τις προτάσεις που προαναφέρθηκαν, ο δάσκαλος μπορεί να δώσει και διάφορους τύπους ασκήσεων για περισσότερη εξάσκηση αλλά και για τον έλεγχο του βαθμού κατανόησης γραπτού κειμένου.

2.1.1. Παραδείγματα ασκήσεων για τον έλεγχο της κατανόησης γραπτού λόγου

*Δουλεύεις βοηθός σ' ένα μαγαζί που φτιάχνει προσκλήσεις. Η δουλειά σου είναι να βάζεις τις προσκλήσεις στους σωστούς φακέλους. Αυτές τις μέρες έχεις πολλή δουλειά και για να μην κάνεις λάθος σημειώνεις τον αριθμό της πρόσκλησης στον κατάλληλο φάκελο, όπως στο παράδειγμα. Προσοχή: οι προσκλήσεις είναι **τέσσερις**, ενώ οι φάκελοι είναι **επτά** χωρίς το παράδειγμα.*

1.

Με χαρά σας προσκαλούμε στο γάμο μας που θα γίνει την Κυριακή 3 Ιουνίου και ώρα 6:30 μ.μ. στο παρεκκλήσι της Αγίας Παρασκευής στο Παλαιόκαστρο Θεσσαλονίκης.

Ανέστης & Σμαρώ

Οι γονείς

Αλέξανδρος & Μελπομένη Ντώνη Εμμανουήλ & Ελένη Μαρόγλου

Οι κουμπάροι

Νικόλαος Γκιώσης & Σύλβια Μηνάση

Μετά την τελετή θα ακολουθήσει δεξίωση στο εξοχικό κέντρο «Εδέμ»
(περιοχή Νεοχωρούδας)

2.

Σας προσκαλώ στη βάφτισή μου
που θα γίνει την Κυριακή 18 Οκτωβρίου 2007
στην εκκλησία της Αγίας Μαρίας στη Θεσσαλονίκη στις 10:00 το πρωί.

Οι γονείς μου Γιώργος και Ελένη Παπαδοπούλου
Η νονά μου
Κάτια Παπαδάκη

3.

Ο Δήμαρχος Κηφισιάς κ. Νίκος Χιωτάκης και το Διοικητικό Συμβούλιο
του Πολιτιστικού Κέντρου του Δήμου Κηφισιάς σας προσκαλεί στα εγκαίνια της ετήσιας έκθεσης
ζωγραφικής των τμημάτων της καθηγήτριας Αικατερίνης Πουτέση.

Πέμπτη 24 Μαΐου και ώρα 19:30.

Αίθουσα Πολιτιστικού Κέντρου

«ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΒΑΣ. ΓΚΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ» Διονύσου και Μυρσίνης.

Διάρκεια έκθεσης: 24-26 Μαΐου 2007

Ώρες λειτουργίας: 10:00-13:00 & 17:00-21:00.

<http://www.kifissia.gr>

4.

Είσαστε όλοι καλεσμένοι απόψε. Σε μια πρωτότυπη γιορτή. Θα την έχω προετοιμάσει από καιρό, θ' ανάψω όλα τα φώτα, θα ετοιμάσω τις πιο δημιουργικές τροφές που μας ζεσταίνουν την ψυχή. Θα τα φτιάξω όλα μόνη μου. Χωρίς τη βοήθεια ενός ψυχρού catering. Τι ξέρει αυτό άλλωστε απ' αυτά που σας αρέσουν;

5.

Ελληνικό Θέατρο Σκιών Φιγούρες από φως και ιστορία

Εκδηλώσεις στο πλαίσιο της ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑΣ

Έκθεση - Λεύκωμα - Παραστάσεις

23 Μαρτίου - 9 Μαΐου 2004

Η Πολιτιστική Ολυμπιάδα σε συνεργασία με το Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο (Ε.Λ.Ι.Α.) παρουσιάζει σειρά εκδηλώσεων με θέμα «Ελληνικό Θέατρο Σκιών: Φιγούρες από Φως και Ιστορία». Οι εκδηλώσεις περιλαμβάνουν την οργάνωση έκθεσης, την παρουσίαση παραστάσεων Καραγκιόζη και την έκδοση ενός λευκώματος.
<http://www.elia.org.gr>

Πρόσκλη
ση σε
γάμο

Πρόσκλη
ση σε
πάρτι

Πρόσκληση
η _____ σε
δεξίωση

Πρόσκληση
σε βαφτίσια

χ"

Πρόσκληση
σε γενέθλια

Πρόσκληση
σε συνέδριο

Λ _____

Λ _____

Πρόσκληση
η _____ σε
έκθεση
ζωγραφική
ς

Πρόσκληση
σε
παράσταση
Καραγκιόζη

Σημείωση: Αυτός ο τύπος άσκησης μπορεί να περιλαμβάνει αντί για προσκλήσεις SMS ή σημειώσεις και τα πρόσωπα που τα έγραψαν, ανακοινώσεις κ.ά.

Διάβασες ένα περιοδικό και έκοψες τα διαφημιστικά σλόγκαν που σου φάνηκαν έξυπνα και ενδιαφέροντα. Στη συνέχεια έκοψες και το κείμενο των διαφημίσεων που αντιστοιχεί στα σλόγκαν, αλλά τα μπέρδεψες. Βρες ποια σλόγκαν ταιριάζουν με ποιες διαφημίσεις και σημείωσε τον αριθμό τους δίπλα στο κατάλληλο κείμενο διαφήμισης, για να μπορέσεις να τα δείξεις στους φίλους σου. Προσοχή: οι διαφημίσεις είναι **πέντε**, ενώ τα σλόγκαν **επτά** χωρίς το παράδειγμα.

1.

Ολοκληρωμένα συστήματα οικιακών συσκευών, εικόνας, ήχου, αλλά και υπολογιστές, αυτοματισμοί γραφείου, παιχνιδομηχανές και διάφορα gadgets.

2.

Σε ανακουφίζει. Σε βοηθάει. Σε καλύπτει.

Προστακτική, σελ. 50

3.

Ο γνωστός εκδοτικός οίκος «Άγκυρα» ανοίγει ένα όμορφο στέκι στον «Πολυχώρο», στη Σόλωνος. Το νέο στέκι, που σε τίποτα δε θυμίζει εμπορικούς χώρους, βρίσκεται σε ένα υπέροχο διατηρητέο κλασικό στον αριθμό 124. Στο ισόγειο βρίσκουμε το βιβλιοπωλείο. Κάθε Τετάρτη εδώ έχει «βιβλιοθεραπεία»-έκπτωση έως και 15% σε όλα τα βιβλία. Στο υπόγειο η «Παιδική Φωλιά» προσφέρει πολλά παιδικά βιβλία, αλλά και κάθε Σάββατο μετά τις 11 π.μ. γίνονται διάφορες εκδηλώσεις για τους μικρούς βιβλιοφάγους (παραστάσεις, αφηγήσεις.). Και βγαίνουμε στην πλακόστρωτη αυλή, στο καφενείο που σερβίρει καφέ στη χόβολη και γλυκό του κουταλιού μέχρι ούζο και μεζέδες. Τέλος, στο δεύτερο όροφο η αίθουσα «Λέξεις και Νότες» είναι ένας ιδανικός χώρος για γεύμα και ποτό.
Καταλαβαίνω και γράφω: Τρόπος Ζωής, σελ. 8

L

4.

Ολοκαίνουρια προϊόντα περιποίησης για τη φροντίδα του προσώπου και του σώματος που στόχο έχουν να μας κάνουν ακόμα πιο όμορφες.

5.

Κομψά αντικείμενα και λευκά είδη για τον προσωπικό σας χώρο σε μοντέρνο ύφος αλλά και σε λιτές γραμμές για να στολίσετε με το δικό σας στιλ κάθε γωνιά του σπιτιού σας.

6.

Το νερό είναι στη φύση μας. Είναι δίπλα μας, μέσα μας, ολόγυρά μας. Είναι παντού στον κόσμο μας. Με εξειδικευμένη τεχνολογία και τεχνογνωσία, σεβασμό στο περιβάλλον και με πρόσωπο ανθρώπινο και φιλικό, η ΕΥΔΑΠ φροντίζει για την ίδια μας τη ζωή.

α. Αγκυροβολήστε στην οδό Σόλωνος!	
β. Ανακαλύπτω τον κόσμο!	
γ. Βιταμινοτονωθείτε!	
δ. Όλα τα ηλεκτρικά χιλιάδες πιο φτηνά!	1 παράδειγμα
ε. Αρμονική συμφωνία ζωής!	
στ. Σταματήστε και σκεφτείτε, ξεκινήστε και απολαύστε!	
ζ. Τοποθετηθείτε σωστά!	
η. Υπέροχο ταξίδι ομορφιάς!	

Προστακτική, σελ. 50

Σημείωση: Αυτός ο τύπος άσκησης μπορεί να εφαρμοστεί σε μία επιλογή άρθρων από τον τύπο με την οδηγία οι μαθητές να αντιστοιχίσουν το απόσπασμα του άρθρου με τον τίτλο του.

Διαβάζεις το μύθο για το θυμό του Αχιλλέα και προσπαθείς να ταιριάξεις τα πρόσωπα που πρωταγωνιστούν στο μύθο με τα γεγονότα (μόνο στο συγκεκριμένο απόσπασμα) σημειώνοντας τον αριθμό του προσώπου δίπλα στο κατάλληλο γεγονός, όπως στο παράδειγμα. Προσοχή: τα πρόσωπα του μύθου είναι τρία, ενώ τα γεγονότα έξι χωρίς το παράδειγμα.

Ο μεγάλος θυμός του Αχιλλέα

Εννιά χρόνια πολιορκούσαν την Τροία οι Αχαιοί αλλά δεν κατάφερναν να νικήσουν. Στα δέκα χρόνια μια φοβερή αρρώστια σκότωσε πολλούς Αχαιούς. Από το μάνη Κάλχη έμαθαν ότι για το κακό που είχαν πάθει έφταιγε ο ίδιος ο Αγαμέμνονας. Ο αρχηγός των Αχαιών είχε

εξοργίσει το θεό Απόλλωνα, γιατί κρατούσε αιχμάλωτη στη σκηνή του την όμορφη κόρη του Χρύση, που ήταν ιερέας του Απόλλωνα. Ο Αγαμέμνωνας όμως ήθελε αντάλλαγμα, για να δώσει πίσω την όμορφη κοπέλα και ζήτησε να του κάνουν ένα μεγάλο δώρο. Ο Αχιλλέας αντέδρασε και ο Αγαμέμνωνας του είπε λόγια βαριά και άδικα που τον πλήγωσαν βαθιά. Ο Αχιλλέας, ο πιο γενναίος όλων των Αχαιών, θύμωσε πάρα πολύ και δήλωσε ότι δε θα ξαναπολεμήσει. Για βδομάδες έμεινε κλεισμένος στη σκηνή του.

Παρελθόν: ρήματα σε -ω, σελ. 96

Τα πρόσωπα του μύθου		Τα γεγονότα του μύθου	
1	Αγαμέμνωνας	Θυμώνει με τον Αγαμέμνονα.	
2	Αχιλλέας	Χάνει την κόρη του.	
3	Κάλχας	Φανερώνει την αιτία της αρρώστιας.	
4	Απόλλωνας	Αρρωσταίνουν.	
		Σκοτώνεται.	
		Διαπράττει ύβρη. παράδειγμα	1
		Προσβάλλεται και απομακρύνεται από τη μάχη.	

Σημείωση: Αυτός ο τύπος άσκησης μπορεί να εφαρμοστεί στα εξής κείμενα: «Οδυσσέας», *Παρελθόν σε -μαι*, σελ. 12, «Ο Αρίονας και το δελφίνι», «Σκύλλα και Χάρυβδη/Σειρήνες», *Παρελθόν σε -μαι*, σελ. 34, «Ο Έκτορας, ήρωας της Τροίας», *Παρελθόν σε -ω*, σελ. 77, «Η Ευρώπη και ο ταύρος», *Κείμενα για νέους σε απλά ελληνικά (4)*, σελ. 87-89, «Ο Κύκλωπας Πολύφημος», *Κείμενα για νέους σε απλά ελληνικά (1)*, σελ. 67-71 και πολλά άλλα.

Στο παρακάτω κείμενο περιγράφονται τρία πρόσωπα μιας οικογένειας: ο μπαμπάς, η μαμά και το παιδί τους. Το παιδί παρουσιάζει τα σχέδια και τις σκέψεις του καθενός. Διαβάξεις το κείμενο και στη συνέχεια προσπαθείς να βρεις και σημειώνεις με ένα σταυρό (+) ποια ευχή θα έκανε το κάθε μέλος της οικογένειας. Προσοχή: οι ευχές είναι τέσσερις, ενώ τα πρόσωπα που κάνουν την ευχή τρία.

Δεν μπορεί να είναι έτσι

Στο τραπέζι ο πατέρας μου είπε ότι αύριο ξεκινάει δουλειά. Σε ένα μηχανουργείο στον Πειραιά. Τα λεφτά δεν είναι καλά. Το ξέρει. Τον πληρώνουν, λέει, κάτω από το βασικό. Αλλά τι να κάνει...; Δε γίνεται αλλιώς. Δεν μπορεί να περιμένει άλλο για μια πιο καλή δουλειά. Αν όμως κάνουμε οικονομίες και με αυτά τα λεφτά που θα παίρνει ο πατέρας, μπορεί σε έξι μήνες, σε ένα χρόνο το πολύ να μαζέψουμε όσα χρειάζεται για να πάρουμε ένα μικρό μεταχειρισμένο τέρνο. Μετά θα γυρίσουμε στη Σύμη. Εκεί ο πατέρας θα ανοίξει ένα μηχανουργείο. Θα έχει πολλή δουλειά, γιατί τώρα με τα караβάκια, με τα τουριστικά μαγαζιά, χρειάζεται η Σύμη ένα μηχανουργείο. Θα φτιάχνει βίδες, παξιμάδια, καρφιά.

Γιατί εδώ στη Αθήνα, λέει ο πατέρας, δεν μπορείς να δεις προκοπή. Έχεις πολλά έξοδα. Νοίκι, φως, εισιτήρια για να πας στη δουλειά σου και να έρθεις, πιο καλό ντύσιμο, πετρέλαιο, κοινόχρηστα, άσε που το φαγητό είναι πιο ακριβό.

Στη Σύμη όμως το σπίτι μας το έχουμε, καμιά κοτούλα μπορεί να ξαναβάλουμε, μπορείς να κατέβεις με τα παλιόρουχα της δουλειάς από το σπίτι στο Γιαλό. Όλοι έτσι γυρίζουν. Δε χρειάζεσαι εισιτήρια, δε χρειάζεσαι πετρέλαιο, άρα η ζωή είναι πιο φτηνή».

«Και πιο καλή» είπε η μάνα μου, που δε λέει πολλά.

Εγώ δε μιλάω. Τι να πω; Ούτε ξέρω αν θέλω να μείνω στην Αθήνα ή να γυρίσω στη Σύμη. Βέβαια, στεναχωριέμαι λίγο στην Αθήνα. Αλλά είναι αρχή. Μετά δεν μπορεί να είναι

έτσι η ζωή στην Αθήνα! Δεν μπορεί! Γιατί τότε όλοι έρχονται από τα νησιά και τα χωριά στην Αθήνα και όλοι μένουν; Μπορεί να μένουν και σε καλά σπίτια και να ντύνονται ωραία και να πηγαίνουν σε ωραία σχολεία. Γιατί αλλιώς μένουνε; Τώρα που θα πιάσει δουλειά ο πατέρας μπορεί να αλλάξει η ζωή μας. Και σιγά σιγά να αλλάξει κι αυτός και να θέλει να μείνει.

Ευγενία Φακίνου «Αστραδενή» (με αλλαγές) Κείμενα για νέους σε απλά ελληνικά (1), σελ. 43

	Μαμά	Μπαμπάς	Κόρη
Αχ και να έπαιρνα 1.200 ευρώ από τη δουλειά μου στο μηχανουργείο του Πειραιά!			
Μακάρι να ήξερα πού είναι καλύτερα: στην Αθήνα ή στη Σύμη;			
Ας αγοράζα ένα καινούριο αυτοκίνητο!			
Εύχομαι να πάμε γρήγορα στο νησί και να ζούμε μια καλή και φτηνή ζωή!			

Σημείωση: Αυτός ο τύπος άσκησης μπορεί να εφαρμοστεί στο κείμενο «Τα γενέθλια (Χάρι Πότερ)», *Κείμενα για νέους σε απλά ελληνικά (3)*, σελ. 113-116.

Έχεις ζητήσει από ένα φίλο σου πληροφορίες για χειμερινές διακοπές στη Βόρεια Ελλάδα. Εκείνος σου στέλνει ένα διαφημιστικό φυλλάδιο από έναν παραδοσιακό ξενώνα στην Καστοριά. Για να οργανώσεις τη σκέψη σου και να ξέρεις τι ακριβώς θέλεις από τις διακοπές σου, έχεις κρατήσει σημειώσεις. Καθώς διαβάζεις το φυλλάδιο, βάζεις ένα σταυρό (+) σε όσες από τις ανάγκες σου μπορεί να ικανοποιήσει ο ξενώνας, όπως στο παράδειγμα. Οι σταυροί που πρέπει να σημειώσετε είναι τέσσερις χωρίς το παράδειγμα.

ΔΙΑΜΟΝΗ ΣΤΟΝ ΞΕΝΩΝΑ

Ο ξενώνας «Αλέξανδρος» είναι ένα νεόχτιστο τριώροφο κτήριο με στοιχεία παραδοσιακής αρχιτεκτονικής. Βρίσκεται στη νοτιοδυτική έξοδο του Νεστορίου στο ενδιάμεσο της απόστασης προς το χώρο του River Party. Στην ουσία αποτελεί το τελευταίο χτίσμα του χωριού προς εκείνη την πλευρά. Διαθέτει τέσσερα δωμάτια και έχει συνολική δυναμικότητα 12 κρεβατιών. Τα δωμάτια είναι επιπλωμένα σε στυλ «ρουστίκ» με έμφαση στην ευρυ-

χωρία, την άνεση και την καθαριότητα. Καταβάλλεται κάθε φροντίδα ώστε το room service να διατηρείται συνεχώς σε άψογο επίπεδο. Στο ισόγειο του κτηρίου υπάρχει μεγάλος χώρος υποδοχής που λειτουργεί ταυτόχρονα σαν καθιστικό, bar και εστιατόριο.

Η ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ

Στον ξενώνα «Αλέξανδρος» θα έχετε την ευκαιρία να γευτείτε μερικά από τα καλύτερα δείγματα της μακεδονικής κουζίνας. Πρόκειται

για πιάτα με δυνατές γεύσεις μεγάλης διατροφικής αξίας, απαραίτητης παραδοσιακά στους ντόπιους κάτοικους με τις επίπονες ασχολίες. Για πρωινό μπορείτε να απολαύσετε ντόπια αυγά με ζωηρόχρωμους κρόκους, σερβιρισμένα κατά την προτίμησή σας. Προσφέρεται επίσης γνήσια σπιτική μαρμελάδα και χωριάτικο ζυμωτό ψωμί. Ο φούρνος του ψωμιού βρίσκεται στη γωνία του κήπου του ξενώνα.

Για το μεσημεριανό ή το δείπνο σας, ανάλογα με την ημέρα, έχετε ευχέρεια επιλογής ανάμεσα σε νοστιμότητα πιάτα. Μπορείτε να διαλέξετε μία από τις ζυμωτές χωριάτικες πίτες από σπανάκι, τυρί, γάλα και ξινόγαλα. Μπορείτε να δοκιμάσετε κοκκινιστό κουνέλι με μακρύ μακαρόνι ή γίδα και ζυγούρι στη γάστρα. Ή μπορείτε να ακολουθήσετε τη

συμβουλή «εκείνων που ξέρουν» και να παραγγείλετε σούπα από κόκορα ή κόκορα κοκκινιστό κατσαρόλας που η οικοδέσποινα φτιάχνει με μοναδική τέχνη και συνδυασμό μπαχαρικών.

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΩΝ ΜΕ JEEP

Ο ξενώνας σε συνεργασία με τοπικό γραφείο περιηγητικού τουρισμού και υπαίθριων σπορ σας δίνει την ευκαιρία να δείτε από κοντά μερικές από τις πλέον ονομαστές ομορφιές του Γράμμου. Τα jeep σας παραλαμβάνουν από τον ξενώνα και σας επιστρέφουν ακριβώς σ' αυτόν. Η διαδρομή που στο χάρτη σημειώνεται με την κόκκινη γραμμή διασχίζει εξ Ανατολών προς Δυσμάς όλο το βόρειο σκέλος του ορεινού συμπλέγματος, αντίθετα με το ρου του άνω Αλιάκμονα.

www.hostel-alexandros.gr

Θα ήθελα:

να είμαι μακριά από αστικά κέντρα, σχεδόν ερημικά	παράδειγμα +
να είμαι σε χώρο όπου γίνονται πολλά πάρτι	
να μείνω σε ένα χώρο με παραδοσιακή διακόσμηση	
να μείνω σε ένα μεγάλο άνετο χώρο με έμφαση στους κανόνες υγιεινής	
να υπάρχει μέσα στο χώρο διαμονής μου μπαρ και εστιατόριο	
να δοκιμάσω παραδοσιακά πιάτα, υγιεινά και με χαμηλή θερμιδική αξία	
να πάω για κυνήγι και στη συνέχεια να μαγειρέψω το θήραμά του	
να υπάρχει δυνατότητα ξενάγησης σε περιοχές προσβάσιμες με τα πόδια	
να υπάρχει δυνατότητα ενοικίασης τζιπ για εκδρομές	

Σημείωση: Αυτός ο τύπος άσκησης μπορεί να εφαρμοστεί σε αυθεντικά κείμενα που διαφημίζουν προϊόντα ή παροχή υπηρεσιών.

Το παρακάτω ποίημα του Ζαχαρία Παπαντωνίου έχει μελοποιηθεί από το Μιλτιάδη Πασχαλίδη. Ακούτε το τραγούδι και στη συνέχεια το βλέπετε στη γραπτή του μορφή. Οι μισές ομάδες θα απαντήσουν ως στιχουργοί, ενώ οι άλλες μισές ως ποιητές.

Ο παπαγάλος

Σαν έμαθε τη λέξη «καλησπέρα» Ο παπαγάλος είπε ξαφνικά «Είμαι σοφός, γνωρίζω ελληνικά. Τι κάθομ' εδώ πέρα;»

Την πράσινη ζακέτα του φορεί και στο συνέδριο των πουλιών πηγαίνει Για να τους πει μια γνώμη φωτισμένη. Παίρνει μια στάση λίγο σοβαρή, ξεροβήχει, κοιτάζει λίγο πέρα και τους λέει «καλησπέρα». Ο λόγος του θαυμάστηκε πολύ «Τι διαβασμένος» λένε «ο παπαγάλος! Θα 'ναι σοφός αυτός πολύ μεγάλος, αφού μπορεί και ανθρώπινα μιλεί. Απ' τις Ινδίες φερμένος, ποιος ξέρει πόσα βιβλία μαζί του να 'χει φέρει. Με τι σοφούς εμίλησε και πόσα να ξέρει στων γραμματικών τη γλώσσα!»

«Κυρ παπαγάλε, θα χουμε την τύχη να μάθουμε τι λες και παρά πέρα;»
Ο παπαγάλος βήχει, ξεροβήχει Μα τι να πει; Ξανάπε «καλησπέρα».

Παπαγάλος, *Μαζί 1*, (βιβλίο μαθητή), σελ. 121

Χωρίζετε σε ομάδες και αναλαμβάνετε να απαντήσετε γραπτά στις ερωτήσεις που ακολουθούν και να δικαιολογήσετε τις απαντήσεις σας:

- Με ποιον τρόπο το ποίημα μιλάει για τη δύναμη του λόγου στον άνθρωπο;
- Η γλωσσομάθεια είναι δείγμα μόρφωσης;
- Η γνώση της ελληνικής γλώσσας είναι σημάδι σοφίας.

Μπορείτε να κρατήσετε σημειώσεις ή να γράψετε την άποψή σας σε μία παράγραφο (150 λέξεις). Στο τέλος όλες οι ομάδες θα παρουσιάσουν τις απόψεις τους.

Σημείωση: Αυτός ο τύπος άσκησης μπορεί να εφαρμοστεί στο ποίημα «Τα τζιτζίκια» του Οδυσσέα Ελύτη (Κείμενα για νέους σε απλά ελληνικά (3), σελ. 31), στο δημοτικό τραγούδι «Γιάννη μου το μαντίλι σου» (Κείμενα για νέους σε απλά ελληνικά (1), σελ. 14), καθώς και στο μελοποιημένο ποίημα «Ο Ήλιος ο Ηλιάτορας», Κείμενα για νέους σε απλά ελληνικά (2), σελ. 28.

Η Ελένη εργάζεται σε μία εταιρία εύρεσης εργασίας. Αυτήν την εβδομάδα η εταιρεία της δημοσίευσε τις παρακάτω αγγελίες εργασίας. Η Ελένη πρέπει τώρα να ψάξει τα βιογραφικά που έχει η εταιρεία, για να βρει τον πιο κατάλληλο για την κάθε θέση. Μπορείς να τη βοηθήσεις; Θα διαβάσεις πρώτα τις αγγελίες και μετά θα σημειώσεις τον αριθμό της αγγελίας στο κομμάτι «εργασιακή εμπειρία» από τα βιογραφικά που ακολουθούν. Προσοχή: οι αγγελίες είναι **έντεκα**, ενώ τα κομμάτια από βιογραφικά σημειώματα **επτά** χωρίς το παράδειγμα.

Μικρές Αγγελίες

1. ΑΠΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ Όμιλο στη Θεσ/νίκη ζητούνται καθηγητές φιλόλογοι 210- 5244.508.	2. ΑΠΟ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ αυτοκινήτων στο Γαλάτσι ζητείται Φανοποιός. Τηλ: 210 2925333, 2102931822.
--	---

3. ΒΑΦΕΑΣ σιδήρου έως 45 ετών ζητείται για μόνιμη απασχόληση από κατασκευαστική εταιρία στη βιομηχανική ζώνη Κιλκίς. Τηλ: 23410 64700.

4. ΓΑΖΩΤΡΙΑ εξειδικευμένη έως 45 ετών ζητείται από εξαγωγική βιοτεχνία για το τμήμα δειγμάτων. Θα προτιμηθεί άτομο με γνώση και άλλων μηχανών. Ευχάριστο περιβάλλον στην περιοχή Θέρμης Θεσσαλονίκης.
Τηλ. 2310-467487.

<p>5. ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ Σερβιτόρες και Σερβιτόροι για παραλιακό καφέ στο Π. Φάληρο. Βιογραφικά στο e-mail: anail_liana@yahoo.com, με κωδικό P.F. Τηλ: 6948 174826.</p>	<p>13. ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ πτυχιούχοι από χρηματοοικονομικό όμιλο για 4 θέσεις πωλήσεων. Παρέχονται: Υψηλές μηνιαίες αποδοχές, άριστες συνθήκες εργασίας. Απαραίτητα προσόντα: 28-40 ετών, υπευθυνότητα, έφεση στην επικοινωνία Βιογραφικά φαξ 2310-428971.</p>
--	---

<p>7. ΗΛΕΚΤΡΟΣΥΓΚΟΛΛΗΤΗΣ Τεχνίτης έως 45 ετών ζητείται για μόνιμη απασχόληση, από κατασκευαστική εταιρία στη βιομηχανική ζώνη της Ν. Σάντα Κιλκίς. Τηλ: 23410 64700.</p>	<p>8. ΛΑΜΑΡΙΝΑΣ οχημάτων ζητείται με εμπειρία στα βαρέα οχήματα στο Ωραιόκαστρο. Τηλ: 2310 683555, κος Στουγιάννης.</p>
--	---

<p>9. ΛΟΥΣΤΡΑΔΟΡΟΣ έμπειρος ζητείται από σοβαρό εργοστάσιο επίπλων στη Γέφυρα Θεσσαλονίκης. Τηλ: 2310 715823, 2310 729955.</p>	<p>10. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΤΗΣ Η/Υ ζητείται σε τεχνικό πολυκατάστημα με γνώσεις και εμπειρία σε προγράμματα ERP περιοχή Σταυρούπολη 2310-684047.</p>
--	--

<p>11. ΤΑΠΕΤΣΕΡΗΣ ζητείται από επιπλοποιείο, σταθμός ηλεκτρικού Καλλιθέας. Τηλ: 210 9580098, 210 9569058.</p>	<p>12. ΤΕΧΝΙΤΗΣ Ξυλουργείου έως 45 ετών ζητείται από κατασκευαστική βιοτεχνία οργάνων παιδικής χαράς αθλητικών οργάνων στη βιομηχανική ζώνη Κιλκίς για μόνιμη απασχόληση. Τηλ: 23410 64700.</p>
---	---

Εργασιακή εμπειρία

Εμπειρία προγραμματισμού 2-3 χρόνια σε Microsoft. NET. Visual C, C++.	
Εξάχρονη απασχόληση σε βιοτεχνία ενδυμάτων-γνώση χειρισμού ραπτομηχανών SINGER και PFAFF.	
Εξειδίκευση στην τεχνολογία ξύλου και τη χρωματολογία.	
Εργασία για πέντε χρόνια σε κατασκευαστική εταιρία συγκόλλησης αλουμινίου και χυτοσιδήρου.	
Καλλιτεχνική ταπετσαρία για μοντέρνα έπιπλα και έπιπλα αντίκες.	
Μακρόχρονη εμπειρία στη διδασκαλία αρχαίων και νέων ελληνικών, καθώς και λατινικών (ιδιαίτερα μαθήματα και φροντιστήρια). παράδειγμα	1
Πτυχιούχος του Οικονομικού Τμήματος της Νομικής Σχολής του ΑΠΘ	
Σημαντική εμπειρία σερβιρίσματος σε μπαρ και εστιατόρια της Αθήνας (βλ. αναλυτικά παρακάτω).	

Η παρακάτω εισαγωγή της κινηματογραφικής κριτικής του Τιτανικού εμφανίστηκε σε ένα περιοδικό της πόλης σου. Θέλεις να τη διαβάσεις στο μικρό σου αδερφάκι, αλλά φοβάσαι μήπως δεν καταλάβει κάποιες δύσκολες λέξεις και εκφράσεις. Γ' αυτό, τις αντικαθιστάς με κάποιες πιο απλές! Προσοχή! Οι λέξεις και οι φράσεις που πρέπει να βρεις είναι **επτά** χωρίς το παράδειγμα!

Ας δούμε τώρα τον κόσμο του κινηματογράφου! Η ακριβότερη κινηματογραφική παραγωγή που έγινε ποτέ στην ιστορία του Χόλιγουντ, έκανε ήδη πρεμιέρα στις Η.Π.Α. κι (1) **έσπασε ταμεία**.

Μιλάμε για την ταινία ΤΙΤΑΝΙΚΟΣ του Τζέιμς Κάμερον, η οποία στοίχισε ούτε λίγο ούτε πολύ 200 εκατομμύρια δολάρια. Η ταινία (2) **γυρνάει το ρολόι του χρόνου** πίσω στις 14 Απριλίου 1912 και περιγράφει την τραγωδία του Τιτανικού που έγινε ο υγρός τάφος για περίπου 1500 ανθρώπινες ζωές.

Μια νύχτα χωρίς φεγγάρι, στις 14 Απριλίου του 1912, στη μέση του ταξιδιού του από το Σαουθάμπτον προς τη Νέα Υόρκη, το υπερωκεάνιο Τιτανικός (3) **προσέκρουσε** σε παγόβουνο και μέσα σε τρεις ώρες το (4) **μεγαθήριο** βυθίστηκε παίρνοντας μαζί του 1523 από τους 2228 επιβάτες του. Η τραγωδία του Τιτανικού έγινε το σύμβολο της ανθρώπινης (5) **υπερωψίας** απέναντι στη φύση. Οι κατασκευαστές του χαρακτήριζαν τον Τιτανικό αβύθιστο και στο πλοίο δεν υπήρχαν αρκετές σωσίβιες λέμβοι.

Μεταξύ των θυμάτων ήταν μερικοί από τους πλουσιότερους, τους διασημότερους και τους ισχυρότερους του κόσμου.

Στα κάτω καταστρώματα όμως ήταν και υποψήφιοι μετανάστες στο Νέο Κόσμο, (6) **λαθρεπιβάτες**, μια μικρή κοινωνία πλούσιων και φτωχών που βρέθηκαν ο ένας δίπλα στον άλλο στο μοιραίο ταξίδι.

Πέντε χιλιάδες αντικείμενα που (7) **ανασύρθηκαν** από το ναυάγιο του Τιτανικού το 1985 είναι οι αιώνιοι μάρτυρες της ιστορίας τους. Ένα πλατινένιο δαχτυλίδι με διαμάντια, ένα επίχρυσο κηροπήγιο, ένα μπρούτζινο χερουβείμ, μια χειρόγραφη αίτηση μετανάστευσης στις Ηνωμένες Πολιτείες ή τα ερωτικά γράμματα που βρέθηκαν στις (8) **αποσκευές** ενός επιβάτη, του Χάουαρντ, γραμμένα από την πένα της αγαπημένης του, της Περλ. Κανένας δε θα μάθαινε για τη δική τους ιστορία αγάπης, αν ο Χάουαρντ δε βρισκόταν στον Τιτανικό.

έκοψε πάρα πολλά εισιτήρια παράδειγμα	1
βαλίτσες	
βγήκαν στην επιφάνεια	
επιβάτες χωρίς εισιτήριο	
μάς πάει	
υπερβολικά μεγάλο	
χτύπησε πάνω	
βρέθηκαν	
περιφρόνησης	
επιβάτες χωρίς προορισμό	
συσκευασίες	

Σημείωση: Αυτός ο τύπος άσκησης μπορεί να εφαρμοστεί στα εξής κείμενα: «Οι θαλάσσιες χελώνες κινδυνεύουν», *Συμβαίνει στον κόσμο*, σελ. 37, «Υποβρύχια αρχαιολογία», *Παρελθόν σε -μαι*, σελ. 74-75, «Φοβάσαι τις νυχτερίδες;», *Ενεστώτας*, σελ. 56, «Γνωρίζω το διαδίκτυο», *Κείμενα για νέους σε απλά ελληνικά (2)*, σελ. 117-119 κ.ά.

Είσαι δημοσιογράφος σε ένα τοπικό τηλεοπτικό κανάλι. Ο ανταποκριτής σας στη Βενεζουέλα σας στέλνει με SMS μία σημαντική είδηση σχεδόν τηλεγραφικά:

Αεροπορική τραγωδία Καρακάς Βενεζουέλας Διεθνή πρακτορεία ειδήσεων: 95 νεκροί Υπεύθυνος εταιρίας: δεν απαντά για αίτια Αυτόπτες μάρτυρες: αεροπλάνο φλόγες Ο πρωθυπουργός: λύπη Υπεύθυνος συντήρησης: παραίτηση

Εσύ θα πρέπει να επιλέξεις τα κατάλληλα ρήματα ώστε να τελειώσεις το κείμενο που ξεκίνησες να γράφεις και που θα πρέπει να προβληθεί σε ένα έκτακτο δελτίο ειδήσεων. Προσοχή: τα σωστά ρήματα είναι έξι χωρίς το παράδειγμα!

Έκτακτο δελτίο ειδήσεων

Αεροπορική τραγωδία (1)..... πριν από λίγο στην πρωτεύουσα της Βενεζουέλας, Καρακάς. Όπως (2)..... τα διεθνή πρακτορεία ειδήσεων, πιθανότατα και οι 95 επιβάτες του αεροπλάνου είναι νεκροί. Ο υπεύθυνος της αεροπορικής εταιρίας (3)..... να απαντήσει στις ερωτήσεις των δημοσιογράφων σχετικά με τα αίτια του δυστυχήματος. Αυτόπτες μάρτυρες ανέφεραν ότι είδαν το αεροπλάνο να (4) .....Ο πρωθυπουργός (5) ..... τη λύπη του για το τραγικό συμβάν. Από τα στοιχεία που διαθέτουν τα πρακτορεία ειδήσεων (6) ..... ότι ο υπεύθυνος συντήρησης των αεροπλάνων της εταιρίας (7)..... την παραίτησή του!

Παρελθόν: ρήματα σε -ω, σελ. 73

συνέβη	παράδειγμα	1
Αρνήθηκε		
απέφυγε		
ειπώθηκε		
ανέφεραν		
εξέφρασε		
υπέβαλε		
προέκυψε		
φλέγεται		
δείχνει		

Σημείωση: Μπορείτε να αξιοποιήσετε πολλά κείμενα από τον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο για να διαμορφώσετε τις δικές σας δραστηριότητες κατανόησης γραπτού λόγου με θέμα τις ειδήσεις. Ένα παράδειγμα θα δείτε παρακάτω.

Στο χθεσινό δελτίο ειδήσεων παρουσιάστηκε μια «παράξενη» και πρωτότυπη είδηση για τη φασαρία που κάνουν τα παιδιά στο σχολείο. Από το κείμενο της είδησης λείπουν φράσεις ή προτάσεις, που βρίσκονται σε τυχαία σειρά στον πίνακα που ακολουθεί. Διάβασε προσεκτικά το κείμενο και βάλε τον αριθμό του κάθε κενού στο κουτάκι, δίπλα στην πρόταση που πιστεύεις ότι είναι αυτή που λείπει, όπως στο παράδειγμα. Προσοχή: οι σωστές απαντήσεις είναι Πέντε χωρίς το παράδειγμα. Στον πίνακα υπάρχουν και τρεις φράσεις από άλλο κείμενο.

Πρόστιμο σε δημοτικό σχολείο για... ηχορύπανση

Δικαστήριο της Αθήνας επέβαλε πρόστιμο σε δημοτικό σχολείο του Περιστερίου για... ηχορύπανση. Όσο και αν φαντάζει απίστευτο, οκτώ κάτοικοι του Περιστερίου έστειλαν (1) ..... το 31ο Δημοτικό σχολείο της περιοχής, υποστηρίζοντας ότι οι παιδικές φωνές και τα παιχνίδια τους δημιούργησαν ψυχική βλάβη.

Οι κάτοικοι (2) ..... μένουν ακριβώς απέναντι από το σχολείο. Μέτρησαν τα ντεσιμπέλ και προσκόμισαν τα αποτελέσματα στο δικαστήριο.(3) , οι κάτοικοι αναφέρουν, μεταξύ άλλων, ότι θόρυβο προκαλούν περίπου δέκα μπάλες και η σφυρίχτρα του γυμναστή. Σημειώνουν ακόμα ότι θόρυβο κάνουν και οι γονείς όταν πηγαίνουν να πάρουν τα παιδιά τους από το σχολείο. Πολλοί γονείς ανταπάντησαν (4) ..... Οι δάσκαλοι από την άλλη πλευρά του σχολείου τηρούν (5) ..... στην προσπάθειά τους να μη δοθεί έκταση στο επεισόδιο.

Το διοικητικό πρωτοδικείο της Αθήνας, με μια πρωτοφανή απόφαση, δίκαιωσε τους κατοίκους και υποχρεώνει τον δήμο Περιστερίου (6) ..... και να τοποθετήσει ηχοπετάσματα, κάτι που ακόμη δεν έχει κάνει.

Η υπόθεση έφθασε και στη Βουλή, με ερώτηση που κατέθεσε προς τους συναρμόδιους υπουργούς ο βουλευτής του ΣΥΝ Θανάσης Λεβέντης. «Αυτό είναι παράξενο και παράλογο» σχολίασε ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Παιδείας.

λέγοντας πως είναι τουλάχιστον απάνθρωπη η συμπεριφορά των «γειτόνων του σχολείου»	
να καταβάλει αποζημίωση ύψους 80 χιλιάδες ευρώ	
Ουδέτερη στάση	
που ξεκίνησαν το δικαστικό αγώνα	
σιγή ιχθύος	
Στην αγωγή που κατέθεσαν	
στο εδώλιο του κατηγορουμένου	1 παράδειγμα
που έκαναν πολλή φασαρία	
πως λείπει η αγωγή	
να αντιμηνύσει τους κατοίκους του Περιστερίου	

Σημείωση: Αυτός ο τύπος άσκησης μπορεί να εφαρμοστεί στα εξής κείμενα: «Γάτα στο στεγνωτήριο», *Συμβαίνει στον κόσμο*, σελ. 14, «Διαστημόπλοιο Μαρς», *Συμβαίνει στον κόσμο*, σελ. 74, «Δουλειά με πολλά ρίχτερ», *Καταλαβαίνω και γράφω: Όταν μεγαλώσω*, σελ. 14, «Κοινωνικά συστήματα», *Καταλαβαίνω και γράφω: Ανθρώπινες σχέσεις*, σελ. 20-21, «Η εικόνα του 13χρονου μαθητή», *Καταλαβαίνω και γράφω: Τρόπος ζωής*, σελ. 12-13 κ.ά.

2.2. Κατανόηση προφορικού λόγου

Πολλές από τις δραστηριότητες που παρουσιάστηκαν για την κατανόηση γραπτού λόγου είναι δυνατό να εφαρμοστούν και στην *κατανόηση προφορικού λόγου*. Η διαφορά έγκειται στον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζεται το κείμενο στους μαθητές. Το κείμενο γι' αυτή τη δεξιότητα μπορούμε να το διαβάσουμε εμείς στην τάξη, μπορούμε να το ηχογραφήσουμε με τη δική μας φωνή ή να ζητήσουμε από κάποιους άλλους να το διαβάσουν και να το ηχογραφήσουμε ή να βρούμε ένα έτοιμο ηχογραφημένο κείμενο. Μπορούμε ακόμη να χρησιμοποιήσουμε ηχογραφημένες από ραδιόφωνο ή βιντεοσκοπημένες τηλεοπτικές εκπομπές.

Όποιον τρόπο και αν επιλέξουμε, καλό είναι να έχουμε και κάποιες ασκήσεις που θα έχουν ως στόχο την καλύτερη κατανόηση του προφορικού λόγου εκ μέρους των μαθητών, αλλά και τον έλεγχο του βαθμού κατανόησης.

Παράδειγμα: Αν θέλουμε να κάνουμε τους μαθητές μας να προσέξουν ορισμένα σημεία ενός κειμένου, μπορούμε να ηχογραφήσουμε ένα διάλογο μεταξύ φυσικών ομιλητών και πριν τους ζητήσουμε να τον ακούσουν, τους δίνουμε κάποιες ερωτήσεις, για να τους βοηθήσουμε αφενός να κατανοήσουν ευκολότερα το κείμενο και αφετέρου να προσέξουν περισσότερο τα σημεία που εμείς κρίνουμε ως σημαντικά. Για παράδειγμα:

Διαβάστε προσεκτικά τις παρακάτω ερωτήσεις και καθώς ακούτε τη συνομιλία, προσπαθήστε να βρείτε τις απαντήσεις στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Ποιοι μιλούν;
2. Ποια είναι η ηλικία τους;
3. Σε ποιο μέρος βρίσκονται;
4. Ποια προβλήματα αντιμετωπίζουν;

5. Ποια είναι η λύση που τελικά προτείνει ο ένας από τους δύο;

Με αυτόν τον τρόπο αφενός προετοιμάζουμε τους μαθητές για ό,τι πρόκειται ν' ακούσουν και αφετέρου τους επισημαίνουμε τι πρέπει να προσέξουν περισσότερο.

Ένα σημείο που καλό είναι να προσέξει ο δάσκαλος στην ανάπτυξη των ασκήσεων είναι οι εισαγωγικές οδηγίες, οι οποίες θα πρέπει να είναι δομημένες με τρόπο που αφενός να προετοιμάζουν και να δίνουν μια ιδέα για το περιεχόμενο του κειμένου που πρόκειται να ακούσουν οι μαθητές (μπορεί να είναι διάλογος ή μια συζήτηση) και αφετέρου να τους δίνουν τις απαραίτητες πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να απαντήσουν καθώς και τον αριθμό των ορθών απαντήσεων.

Αφού ολοκληρωθούν οι ασκήσεις κατανόησης προφορικού λόγου και είναι φανερό ότι οι μαθητές έχουν κατανοήσει το κείμενο που τους δόθηκε, είναι δυνατό ο δάσκαλος, για την καλύτερη εμπέδωση των νέων στοιχείων, να δώσει παρεμφερή ηχογραφημένα κείμενα, να ετοιμάσει λεξιλογικές ασκήσεις (ορισμούς λέξεων, να βρουν ή να επιλέξουν τη σωστή λέξη, συνώνυμα, παράγωγα, κείμενα με κενά να συμπληρώσουν λέξεις που υπήρχαν στο προφορικό κείμενο, αρκεί να περιγράφονται ή να είναι αρκετά φανερή η σημασία τους από το περιεχόμενο), να οργανώσει μια συζήτηση (βλ. προφορικός λόγος) με το θέμα του κειμένου ή να ζητήσει να αναπτύξουν τις απόψεις τους και να επιχειρηματολογήσουν γραπτά σχετικά με το ίδιο θέμα.

2.2.1. Παραδείγματα ασκήσεων για τον έλεγχο της κατανόησης προφορικού λόγου

Θα ακούσετε δύο (2) φορές μια χιουμοριστική ιστορία του Ναστραδίν Χότζα. Στην ιστορία αυτή ο Χότζας με τη γυναίκα του έχουν μια βραδινή περιπέτεια. Καθώς ακούτε την ιστορία, σημειώνετε με αριθμούς δίπλα στις εικόνες τη σειρά με την οποία εμφανίζονται στην ιστορία¹.

Ηχογραφημένο κείμενο (δε δίνεται στους μαθητές)

Το φεγγάρι έπεσε στο πηγάδι (του Ναστραδίν Χότζα)

¹ Θα πρέπει να σημειωθεί ότι για να είναι σωστά δομημένη αυτή η άσκηση, θα πρέπει να υπάρχουν τουλάχιστο δύο εικόνες που να μην έχουν σχέση με το κείμενο και θα λειτουργούν ως παραπλανητές. Μ' αυτόν τον τρόπο αποφεύγουμε την αυτόματη επιλογή της τελευταίας εικόνας.

Κάποια νύχτα με φεγγάρι ο Ναστραδίν Χότζας δεν μπορεί να κοιμηθεί και βγαίνει βόλτα στο περιβόλι του. Σταματάει μπροστά στο πηγάδι, κοιτάζει μέσα και βλέπει στο νερό το φεγγάρι...Αμάν!

Τρέχει μες στο σπίτι και φωνάζει:

- Γυναίκα, ξύπνα. Το φεγγάρι έπεσε στο πηγάδι!

Παίρνουν ένα τσιγκέλι, το δένουν σε ένα σκοινί και το ρίχνουν στο πηγάδι!

- Τράβα γυναίκα να βγάλουμε το φεγγάρι από το πηγάδι!

Τίποτε δε γίνεται.

Ξαφνικά, το τσιγκέλι πιάνεται στον τοίχο του πηγαδιού.

- Γυναίκα, τράβα! Πιάσαμε το φεγγάρι...

Έι, χοπ! Έι, χοπ! Αααα! Κρατήσου, γυναίκα, πέφτουμεεε... Το σκοινί κόβεται και ο Χότζας με τη γυναίκα πέφτουν στο χώμα με τα μάτια προς τον ουρανό. Βλέπουν το φεγγάρι και χαμογελούν.

- Αχ, βρε γυναίκα! Να το φεγγάρι. Κουραστήκαμε, αλλά το βγάλαμε!

Κείμενα για νέους σε απλά ελληνικά (1), σελ. 81-83

Σημείωση: Αυτός ο τύπος άσκησης μπορεί να εφαρμοστεί στο τραγούδι: «Το κορίτσι με τα σπύρτα», *Λίγα τραγούδια θα σου πω*, σελ. 90.

Θα ακούσετε δύο (2) φορές το πρόγραμμα της τηλεόρασης από την ET1. Καθώς το ακούτε, σημειώνετε με ένα σταυρό (+) τις εκπομπές που πρόκειται να προβληθούν σήμερα από το κανάλι, όπως στο παράδειγμα. Προσοχή: οι εκπομπές που θα ακούσετε είναι **πέντε** χωρίς το παράδειγμα, ενώ οι επιλογές που σας δίνονται **οκτώ**.

Τι θα προβληθεί σήμερα από το κανάλι μας

+	σίριαλ	παράδειγμα
	ντοκιμαντέρ	
	κοινωνικό ρεπορτάζ	
	κινηματογραφική κριτική	
	αθλητική εκπομπή	
	μουσική εκπομπή	
	δελτίο ειδήσεων	
	ξένη ταινία	
	κινούμενα σχέδια	

Ηχογραφημένο κείμενο

(δε δίνεται στους μαθητές)

Αγαπητοί τηλεθεατές, καλησπέρα σας. Στη συνέχεια του προγράμματός μας θα παρακολουθήσετε:

1. Στις 17:00 ειδήσεις με τη Φανή Παπαδοπούλου.
  2. Αμέσως μετά, θα παρουσιαστεί ένα συγκλονιστικό ρεπορτάζ για τα παιδιά του τρίτου κόσμου.
  3. Το πρόγραμμά μας θα συνεχιστεί στις 19:30 με την εκπομπή NBA- ZAM, με την οποία θα ενημερωθείτε γύρω από τα αθλητικά νέα της εβδομάδας.
  4. Στις 20:00, στην πεντάλεπτη εκπομπή του κ. Γεωργουσόπουλου, θα σχολιαστεί μια καινούρια θεατρική παράσταση.
  5. Στις 21:00 θα χαρείτε το νέο επεισόδιο της τηλεοπτικής σειράς «Σαν αδελφές».
- παράδειγμα**
6. Στις 23:35, αμέσως μετά το δελτίο ειδήσεων, θα προβληθεί η ελληνική ταινία «Στέλλα». Πρόκειται για τη γνωστή ασπρόμαυρη ταινία του Μ. Κακογιάννη, στην οποία πρωταγωνιστούν οι ηθοποιοί Μελίνα Μερκούρη και Γιώργος Φούντας.

Μέλλοντας, σελ. 40

Σημείωση: Προκειμένου να επικαιροποιήσετε το υλικό του προγράμματος της τηλεόρασης, μπορείτε να ηχογραφήσετε ή να μαγνητοσκοπήσετε ραδιοφωνικά ή τηλεοπτικά σποτ που παρουσιάζουν το πρόγραμμα σε μία συγκεκριμένη ζώνη, π.χ. στην πρωινή ζώνη παιδικές εκπομπές, κινούμενα σχέδια, ντοκιμαντέρ κτλ, στην απογευματινή ζώνη σίριαλ, δελτία ειδήσεων, κινηματογραφικές ταινίες κ.ά.

Ο κ. Κώστας θέλει να ταξιδέψει από τη Θεσσαλονίκη για την Αθήνα. Σκέφτεται να μείνει εκεί για να δει τα εγγόνια του που είναι μαθητές γυμνασίου και δίνουν εξετάσεις. Θα ακούσετε δύο (2) φορές τη συνομιλία του με την υπάλληλο στο ταξιδιωτικό γραφείο. Διαβάστε προσεκτικά τις ερωτήσεις που ακολουθούν και, καθώς ακούτε τη συνομιλία, σημειώστε με ένα σταυρό (+) την απάντηση που πιστεύετε ότι είναι σωστή για κάθε ερώτηση, όπως στο παράδειγμα. Προσέξτε: υπάρχει μόνο μία σωστή απάντηση για κάθε ερώτηση.

1. Το εισιτήριο του κ. Κώστα θα είναι:

- α. απλό παράδειγμα
- β. με επιστροφή
- γ. ανοιχτό

2. Ο κ. Κώστας προτιμάει μία πτήση:

- α. πρωινή
- β. μεσημεριανή
- γ. απογευματινή

3. Η κράτηση του εισιτηρίου:

- α. είναι δυνατή μέχρι 2 μέρες πριν από την πτήση
- β. πρέπει να γίνει την ίδια μέρα, καθώς η πτήση είναι σε 2 μέρες
- γ. δεν είναι δυνατή, το εισιτήριο πρέπει να εκδοθεί αμέσως

4. Το εισιτήριο:

- α. κοστίζει 70 €, αλλά ο κ. Κώστας δεν το πλήρωσε αμέσως
- β. κοστίζει 50 €, και ο κ. Κώστας ζήτησε να το πάρει αμέσως
- γ. ήταν πολύ ακριβό, γι' αυτό ο κ. Κώστας θα ρωτήσει και αλλού

Ηχογραφημένο κείμενο
(δε δίνεται στους μαθητές)

Υπάλληλος:	Καλησπέρα σας. Πώς θα μπορούσα να σας εξυπηρετήσω;
κ. Κώστας:	Θα ήθελα να ταξιδέψω από Θεσσαλονίκη για Αθήνα.
Υπάλληλος:	Το εισιτήριο θα είναι με επιστροφή;
κ. Κώστας:	Όχι, θα μείνω εκεί.
Υπάλληλος:	Ημερομηνία αναχώρησης;
κ. Κώστας:	Μεθαύριο.
Υπάλληλος:	Δηλαδή...25 Μαΐου.
κ. Κώστας:	Ακριβώς.
Υπάλληλος:	Τι ώρα θα θέλατε να ταξιδέψετε;
κ. Κώστας:	Πρέπει να είμαι στο κέντρο της Αθήνας το μεσημέρι, αλλά σκέφτομαι μήπως είναι καλύτερα να πάω νωρίς το πρωί για να κάνω και τα ψώνια μου.
Υπάλληλος:	Μεθαύριο το πρωί οι ώρες αναχώρησης των πτήσεων από Θεσσαλονίκη για Αθήνα είναι στις 07:00 π.μ. με Aegean, στις 08:05 π.μ. με Ολυμπιακή, στις 09:05 π.μ. με Ολυμπιακή, στις 10:30 π.μ. με Aegean και στις 11:45 π.μ. με Aegean. Ποια ώρα σας εξυπηρετεί περισσότερο;

κ. Κώστας:	Στις 7 π.μ.
Υπάλληλος:	Υπάρχει πτήση από Θεσσαλονίκη για Αθήνα για μεθαύριο το πρωί στις 07:00 π.μ. Η ώρα άφιξης στο αεροδρόμιο «Βενιζέλος» της Αθήνας είναι στις 07:50 π.μ. Πρόκειται για την πτήση A3510. Θέλετε να προχωρήσουμε στην κράτηση;
κ. Κώστας:	Ναι.
Υπάλληλος:	Η τιμή του απλού εισιτηρίου είναι 70 €. Ο αριθμός της κράτησής σας είναι 5237. Θα πρέπει όμως το εισιτήριο να εκδοθεί το πολύ μέχρι το μεσημέρι, διαφορετικά η κράτηση θα ακυρωθεί αυτόματα.
Κώστας:	Μην ανησυχείτε. Μέχρι τη μία θα είμαι εδώ για να το πληρώσω και να το πάρω. Ευχαριστώ πολύ! Καλημέρα!
Υπάλληλος:	Να είστε καλά. Καλή σας μέρα!

Η Όλγα και η Έλενα συζητούν για το πρόγραμμα της κατασκήνωσης. Η Όλγα δεν έχει ξαναπάει στην κατασκήνωση, κι έτσι έχει πολλές απορίες. Καθώς ακούτε τη συνομιλία τους δύο (2) φορές, σημειώνετε ένα σταυρό (+) δίπλα στις προτάσεις που συμφωνούν με όσα ακούτε, όπως στο παράδειγμα. Βάλτε συνολικά τέσσερις σταυρούς χωρίς το παράδειγμα.

Στην κατασκήνωση κοιμούνται 10 άτομα σε μία σκηνή. παράδειγμα	+
Το πρωινό ξύπνημα είναι ενοχλητικό για όλα τα παιδιά.	
Μετά το πρωινό τα παιδιά παίζουν ομαδικά παιχνίδια.	
Μετά τη θάλασσα τα παιδιά επιστρέφουν στην κατασκήνωση, λούζονται και κοιμούνται.	
Το φαγητό δεν είναι νόστιμο στην κατασκήνωση.	
Όποιος δε θέλει να κοιμηθεί το μεσημέρι μπορεί να βγει έξω να παίξει.	
Κάθε βράδυ μία διαφορετική ομάδα ανεβάζει μία διαφορετική θεατρική παράσταση.	
Τα μεγαλύτερα παιδιά μαζεύονται στο δασάκι το βράδυ, λένε αστεία, παίζουν και ακούν μουσική.	

Ηχογραφημένο κείμενο
(δε δίνεται στους μαθητές)

Όλγα:	Έχεις δικό σου δωμάτιο στην κατασκήνωση;
Έλενα:	Πας καλά; Κοιμόμαστε δέκα κορίτσια μαζί.
Όλγα:	Μπορείς και κοιμάσαι με δέκα άτομα στο δωμάτιο;
Έλενα:	Αμέ. Εγώ μάλιστα ονειρεύομαι πιο πολύ όταν είμαι στην κατασκήνωση και θυμάμαι όλα τα όνειρά μου.
Όλγα:	Και σηκώνεστε από τις οκτώ το πρωί!
Έλενα:	Ναι, αλλά έτσι έχουμε όλη την ημέρα μπροστά μας να κάνουμε πολλά πράγματα.
Όλγα:	Σαν τι δηλαδή;
Έλενα:	Σηκωνόμαστε στις εφτά και μισή, πλενόμαστε, τακτοποιούμε το δωμάτιό μας και τρώμε πρωινό.
Όλγα:	Και μετά;
Έλενα:	Μαζευόμαστε όλοι μαζί και παίζουμε διάφορα ομαδικά παιχνίδια, βόλει, κρυφτό, μπάλα... Ύστερα ετοιμαζόμαστε για τη θάλασσα. Οι μεγαλύτεροι, οι ομαδάρχες νοιάζονται για τους μικρότερους και όλοι βοηθάμε ο ένας τον άλλο. Κάνουμε μπάνιο μισή ώρα. Γυρίζουμε στην κατασκήνωση κατά τη μιάμιση. Ξεπλενόμαστε, λουζόμαστε με ειδικό σαμπουάν για να μην κολλάμε ψείρες, ντυνόμαστε και καθόμαστε στην τραπέζα για φαγητό.
Όλγα:	Είναι ωραίο το φαγητό;
Έλενα:	Εεε, έτσι κι έτσι. Το ρυζόγαλο δεν τρώγεται και οι μπάμιες. Μπλιαχ. Γι' αυτό κάθομαι δίπλα στη Μάρθα που τρώει τα πάντα.
Όλγα:	Και μετά το φαγητό;
Έλενα:	Ξεκουραζόμαστε για δυο ώρες ως τις πέντε. Εγώ ξαπλώνω, αλλά δεν κοιμάμαι.
Όλγα:	Και τι κάνεις τότε;
Έλενα:	Κάθομαι στο κρεβάτι και σκέφτομαι διάφορα.
Όλγα:	Φρίκη. Και μετά;
Έλενα:	Το απόγευμα η ομάδα που είναι υπεύθυνη κάθε φορά ετοιμάζεται για τη βραδινή παράσταση. Έχουμε θέατρο στην κατασκήνωση. Οι υπόλοιποι παίζουν και κάνουν ό,τι τους αρέσει. Τα βράδια, μετά την πρόβα τα μικρά κοιμούνται κι εμείς συγκεντρωνόμαστε στα παγκάκια στο δασάκι. Εκεί αστειεύομαστε, ακούμε μουσική... Έχουμε και το Στάθη, ένα παιδί που παίζει κιθάρα. Περνάμε πολύ ωραία.
Όλγα:	Βαριέμαι μόνο που τα σκέφτομαι όλα αυτά!

Ακούτε δύο (2) φορές ένα δελτίο καιρού. Καθώς το ακούτε, σημειώνετε με ένα σταυρό (+) κάτω από το **ΝΑΙ** δίπλα στις προτάσεις που είναι σύμφωνες με το δελτίο καιρού και κάτω από το **ΟΧΙ** δίπλα στις προτάσεις που δεν είναι σύμφωνες με το δελτίο καιρού, όπως στο παράδειγμα.

Βροχές και καταιγίδες το τριήμερο

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
1. Η πρόγνωση καιρού αναφέρεται στο τριήμερο της Καθαρής Δευτέρας.		+ παράδειγμα
2. Σύμφωνα με το δελτίο καιρού ο καιρός θα είναι αίθριος σε ολόκληρη την Ελλάδα.		
3. Ο καιρός στη Βόρεια Ελλάδα θα είναι καλύτερος απ' ό,τι στην Αθήνα.		
4. Σύμφωνα με το δελτίο καιρού, οι κάτοικοι των πόλεων θα ήταν καλύτερο να αποφύγουν τις μετακινήσεις.		
5. Την τελευταία μέρα του τριημέρου ο καιρός θα χειροτερέψει.		

Ηχογραφημένο κείμενο

(δε δίνεται στους μαθητές)

Σύννεφα και βροχές υποδέχτηκαν στην επαρχία τους Αθηναίους που θα εγκαταλείψουν τη ...νεφούπολη για το τριήμερο του Αγίου Πνεύματος. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας (Ε.Μ.Υ.) ο καιρός θα είναι άστατος. Ιδιαίτερα στην Κεντρική και Βόρεια Ελλάδα θα σημειωθούν πυκνές νεφώσεις, βροχές και καταιγίδες, ενώ σε ορισμένες περιοχές θα εμφανιστεί ομίχλη. Η θερμοκρασία στις περιοχές αυτές θα κυμανθεί από 17-22 βαθμούς Κελσίου. Περισσότερο τυχεροί θα είναι απ' ό,τι φαίνεται οι Αθηναίοι που δε θα μετακινηθούν, αφού σύμφωνα με τις προβλέψεις το Σαββατοκύριακο στην Αθήνα θα υπάρχει αραιή συννεφιά, ενώ η θερμοκρασία θα κυμανθεί μεταξύ 23 και 29 βαθμών. Μετά τη Δευτέρα του Αγίου Πνεύματος ο καιρός θα επιδεινωθεί αρχικά στη Βόρεια Ελλάδα, αλλά σιγά σιγά τα καιρικά φαινόμενα θα επεκταθούν σε όλη τη χώρα.

Σημείωση: Μπορείτε να εμπλουτίσετε το υλικό σας, ηχογραφώντας ή μαγνητοσκοπώντας:

- α. ένα απλό και σύντομο δελτίο καιρού και β. ένα σύνθετο και εκτενές δελτίο καιρού.

Ο Ιβάν και η Κριστίνα βρίσκονται με τον πατέρα τους στην Ε.Υ.Δ.Α.Π. για να πληρώσουν το λογαριασμό του νερού. Ενώ περιμένουν στην ουρά μπροστά από το ταμείο, ακούν δύο (2) φορές μία ανακοίνωση της υπηρεσίας για την εξοικονόμηση νερού. Τους άρεσε πολύ και θέλουν να πουν στη μητέρα τους τα βασικά σημεία της ανακοίνωσης, γι' αυτό κρατούν πολύ σύντομες σημειώσεις, όπως στο παράδειγμα. Οι σημειώσεις που πρέπει να κρατήσετε είναι **πέντε** χωρίς το παράδειγμα.

- 1 .....όχι λάστιχο στο πότισμα ..... **παράδειγμα**
- 2 .....
- 3 .....
- 4 .....
- 5. ....

Ηχογραφημένο κείμενο (δε δίνεται στους μαθητές)

Είναι λίγο, είμαστε πολλοί... (και σπάταλοι)

Η φύση δε μας δίνει αρκετό νερό για σπατάλη. Γι' αυτό πρέπει να εξοικονομήσουμε νερό. Να, λοιπόν, τι μπορούμε να κάνουμε όλοι, για να έχουμε νερό και του χρόνου:

- Μη χρησιμοποιείτε το λάστιχο για πότισμα.
- Μην ποτίζετε τις αυλές και τους δρόμους, αλλά μόνο τα λουλούδια.
- Πλένετε το αυτοκίνητο με σφουγγάρι και κουβά.
- Μην κάνετε μπάνιο με γεμάτη μπανιέρα. Προτιμάτε το ντους.
- Κλείνετε τη βρύση όσο σαπουνίζετε, ξυρίζετε ή πλένετε τα δόντια σας.
- Πλένετε τα φρούτα, τα λαχανικά και τα πιάτα σε μια λεκάνη και όχι με το νερό να τρέχει συνέχεια απ' τη βρύση.
- Βάζετε τα ρούχα για πλύσιμο στο πλυντήριο, μόνο όταν έχουν μαζευτεί αρκετά και χρησιμοποιείτε τα οικονομικά προγράμματα.
- Μόλις δείτε μια διαρροή, ειδοποιήστε τον υδραυλικό.

Προστακτική, σελ. 31

Σημείωση: Συνοδευτικά ή εναλλακτικά μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το διαφημιστικό φυλλάδιο της ΔΕΗ που ακολουθεί για την προσεκτική χρήση των ηλεκτροβόρων συσκευών σε περίπτωση καύσωνα. Το κείμενο είναι ιδιαίτερα απαιτητικό και για το λόγο αυτό κατάλληλο για πολύ προχωρημένους μαθητές.

*Είναι καλοκαίρι και η θερμοκρασία έχει αυξηθεί υπερβολικά. Καθώς περιμένετε να παρακολουθήσετε στην τηλεόραση την αγαπημένη σας μουσική εκπομπή, βλέπετε μία διαφημιστική καμπάνια της ΔΕΗ για τη μείωση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας σε περίπτωση καύσωνα. Τη βρίσκετε ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα, και γι' αυτό κρατάτε σύντομες σημειώσεις, για να πείτε τα βασικά σημεία της διαφήμισης στους γονείς σας, όπως στο παράδειγμα. Οι σημειώσεις που πρέπει να κρατήσετε είναι **δέκα**.*

Κλιματιστικό

1 Προσέξτε τις προδιαγραφές του κλιματιστικού που θα αγοράσετε!

παράδειγμα

2 _____

3 _____

Θερμοσίφωνας

1 _____

2 _____

Πλυντήρια ρούχων και πιάτων

1 _____

2 _____

Κουζίνα-Φούρνος

1 _____

2 _____

Ηλεκτρικό σίδερο και σιδερωτήριο

1 _____

2 _____

Ηχογραφημένο κείμενο (δε δίνεται στους μαθητές)

Στον καύσωνα θα βοηθήσουμε;

Είναι στο χέρι μας.

Στις πολύ θερμές ημέρες του καλοκαιριού αποφεύγουμε τη χρήση των ηλεκτροβόρων συσκευών.

Κλιματιστικό

Πριν αγοράσετε κλιματιστικό, προσέξτε τις προδιαγραφές της συσκευής σε σχέση με την κατανάλωση του ρεύματος. Θυμηθείτε ότι ένας ανεμιστήρας οροφής μπορεί να δροσίσει ένα δωμάτιο με την ίδια σχεδόν απόδοση του κλιματιστικού. Στην περίπτωση που χρησιμοποιείτε κλιματιστικό, ρυθμίστε το έτσι ώστε η θερμοκρασία του χώρου να είναι 27° C και ανάψτε τη συσκευή μόνο στο δωμάτιο που βρίσκεστε, με πόρτες και παράθυρα κλειστά. Με τη σωστή συντήρηση, το κλιματιστικό σας θα λειτουργεί καλύτερα και θα καταναλώνει λιγότερο. Οι ανοιχτόχρωμες τέντες, οι αντηλιακές μεμβράνες τζαμιών και η καλή μόνωση συμβάλλουν στην απόδοση του κλιματιστικού, χωρίς να χρειάζεται να λειτουργεί στο φουλ.

Θερμοσίφωνα

Ο θερμοσίφωνα είναι από τις πιο ενεργοβόρες συσκευές. Μην τον αφήνετε συνεχώς αναμμένο, γιατί σπαταλάτε ενέργεια και χρήματα. Θυμηθείτε ότι το καλοκαίρι το νερό παραμένει ζεστό για αρκετή ώρα μετά το σβήσιμο του θερμοσίφωνα. Ανάψτε τον λοιπόν πριν τις ώρες αιχμής: 11 π.μ.-3 μ.μ. ή ακόμη καλύτερα το βράδυ, αν έχετε νυχτερινό τιμολόγιο και προτιμήστε ένα χλιαρό ή δροσερό ντους από ένα ζεστό μπάνιο.

Πλυντήρια ρούχων και πιάτων

Το 80% του ρεύματος που χρησιμοποιούν τα πλυντήρια καταναλώνεται για τη θέρμανση του νερού. Προτιμήστε να βάλετε πλυντήρια το βράδυ, ιδιαίτερα αν έχετε νυχτερινό τιμολόγιο και οπωσδήποτε όχι τις ώρες αιχμής 11 π.μ.-3 μ.μ. Πλένετε, αφού τα πλυντήρια έχουν γεμίσει, και επιλέγετε τα οικονομικά προγράμματα.

Κουζίνα-Φούρνος

Μαγειρεύετε με χύτρα ταχύτητας. Χρησιμοποιήστε το θερμό αέρα του φούρνου σας και μην ανοίγετε άσκοπα την πόρτα όταν μαγειρεύετε. Έτσι μπορείτε να μαγειρέψετε 2 και 3 φαγητά ή γλυκά με μία χρήση της συσκευής. Για μικρές ποσότητες, προτιμήστε το φούρνο μικροκυμάτων, την ψηστήρα ή το κατάλληλο μάτι της κουζίνας. Σβήστε το μάτι ή το φούρνο 5-20 λεπτά πριν γίνει το φαγητό. Γενικά προγραμματίστε το μαγείρεμα άλλη ώρα εκτός από τις ώρες αιχμής 11 π.μ. -3 μ.μ.

Ηλεκτρικό σίδερο και σιδερωτήριο

Τα ηλεκτρικά σίδερα και σιδερωτήρια είναι ηλεκτροβόρες συσκευές και επιπλέον αυξάνουν τη θερμοκρασία του χώρου. Γι' αυτό αποφύγετε τη χρήση τους στις ώρες αιχμής 11π.μ. -3 μ.μ. και προγραμματίστε το σιδέρωμα τις λιγότερο ζεστές ώρες της μέρας.

Σημείωση: Αυτός ο τύπος άσκησης μπορεί να εφαρμοστεί στα κείμενα: «Ο δωδεκάλογος της αντηλιακής προστασίας», *Κείμενα για νέους σε απλά ελληνικά (3)*, σελ. 123, «Πρώτες βοήθειες», *Κείμενα για νέους σε απλά ελληνικά (3)*, σελ. 119, «Τι κάνουμε αν συναντήσουμε δελφίνια;» *Κείμενα για νέους σε απλά ελληνικά (4)*, σελ. 51 κ.ά.

2.3. Παραγωγή γραπτού λόγου

Ο παραδοσιακός τρόπος εξάσκησης στην παραγωγή γραπτού λόγου είναι η γνωστή «έκθεση ιδεών». Σύμφωνα με τις νέες τάσεις που επικρατούν στη γλωσσική διδασκαλία επιδιώκεται, μέσα από τις εισαγωγικές οδηγίες, η δημιουργία ενός «ρεαλιστικού περιβάλλοντος» με την περιγραφή μιας κατάστασης στην οποία οι μαθητές καλούνται να ανταποκριθούν με διάφορους τύπους γραπτών κειμένων (σημειώματα, αιτήσεις, βιογραφικά, προσωπικές επιστολές, ηλεκτρονικά μηνύματα, τυπικές επιστολές, επιχειρηματολογία, άρθρα κτλ.), ανάλογα με το επίπεδο γλωσσομάθειάς τους. Οι εισαγωγικές οδηγίες παίζουν έναν ιδιαίτερα βοηθητικό ρόλο στην παραγωγή γραπτού κειμένου, γιατί μέσω αυτών και της κατάστασης που περιγράφεται, δίνονται στο μαθητή ιδέες απ' όπου μπορεί να ξεκινήσει για να αναπτύξει το οποιοδήποτε θέμα.

Καλό είναι όταν επιλέγουμε ένα θέμα να προσέχουμε, όπως και στις άλλες δεξιότητες, να είναι σύμφωνο με την ηλικία, το γνωστικό επίπεδο και το επίπεδο ελληνομάθειας των μαθητών, να μην απαιτεί ιδιαίτερες και ειδικές γνώσεις και να είναι αρκετά κοντά στα ενδιαφέροντά τους.

Δηλαδή αντί να πει ο δάσκαλος «Περιγράψτε το δωμάτιό σας», λέει:

Γράφετε σ' ένα φίλο σας που μένει σε άλλη πόλη. Του γράφετε τα νέα σας και περιγράφετε το δωμάτιό σας στο καινούριο σας σπίτι. Το δωμάτιο σας αρέσει πολύ, γι' αυτό προσπαθείτε να δώσετε μια όμορφη περιγραφή, έτσι ώστε ο φίλος σας να καταλάβει πόσο ωραίο είναι.

Με τις παραπάνω εισαγωγικές οδηγίες ο μαθητής γνωρίζει ότι απευθύνεται σε φίλο συνεπώς πρέπει να χρησιμοποιήσει το ανάλογο ύφος, τις ανάλογες λέξεις και εκφράσεις, αλλά και να εκφράσει τα συναισθήματά του για το δωμάτιό

Αν θέλετε να χρησιμοποιήσετε το ίδιο θέμα σε πιο προχωρημένο επίπεδο και το ύφος της επιστολής να είναι λιγότερο φιλικό, ευγενικό και να ακολουθεί τους κώδικες που απαιτούνται όταν απευθυνόμαστε σε κάποιον άγνωστο ή σε μεγαλύτερο πρόσωπο, μπορείτε να δώσετε τις παρακάτω εισαγωγικές οδηγίες:

Γράφετε στη μητέρα ενός φίλου σας που είναι διακοσμήτρια. Της λέτε ότι θέλετε να κάνετε αλλαγές στο δωμάτιό σας, γιατί δε σας αρέσει. Της το περιγράφετε, της λέτε πώς φαντάζεστε αυτές τις αλλαγές και ζητάτε τη γνώμη της και τη βοήθειά της.

Μια άλλη εκδοχή εισαγωγικών οδηγιών για το ίδιο θέμα, για να προκαλέσουμε την παραγωγή τυπικού λόγου, μπορεί να είναι:

Θέλετε να αλλάξετε το δωμάτιό σας, δεν ξέρετε όμως πώς. Έχετε κάποιες ιδέες, αλλά δεν ξέρετε πώς να τις εφαρμόσετε. Αποφασίζετε να γράψετε σε κάποιον αρχιτέκτονα/διακοσμητή. Του λέτε το λόγο για τον οποίο απευθύνεστε σ' αυτόν, του περιγράφετε το δωμάτιό σας και τον ρωτάτε τι πρέπει να κάνετε και με ποιον τρόπο, για να το αλλάξετε.

Είναι αυτονόητο ότι για να ζητήσουμε από τους μαθητές να αναπτύξουν ένα θέμα, θα πρέπει να τους έχουμε δώσει και τις απαραίτητες πληροφορίες και να τους έχουμε προετοιμάσει κατάλληλα για να χρησιμοποιήσουν την κατάλληλη δομή και τις κατάλληλες εκφράσεις.

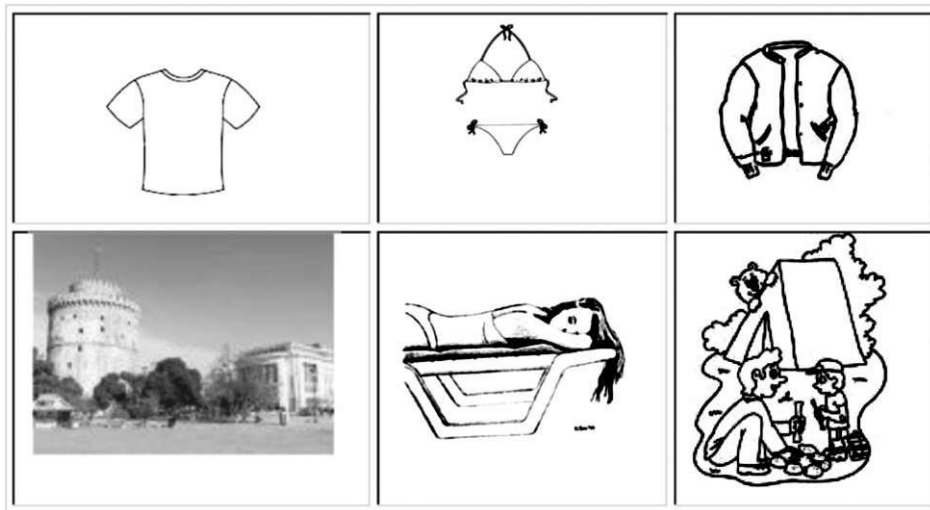
Σημείωση: Κατά τον ίδιο τρόπο μπορεί να τροποποιηθεί η εισαγωγική οδηγία «Γράψε ένα σύντομο κείμενο για την οικογένεια», *Λέξεις και εικόνες (β' αναθεωρημένη έκδοση)*,

σελ. 56 ή η οδηγία «Χρησιμοποιήστε τις λέξεις που δίνονται στο πλαίσιο και γράψτε ένα σύντομο κείμενο περιγράφοντας την τάξη που κάνετε μάθημα», σελ. 252.

2.3.1. Παραδείγματα παραγωγής γραπτού λόγου

Έχετε ένα σπίτι κοντά στη θάλασσα και προσκαλείτε ένα φίλο/μια φίλη σας να περάσει μερικές μέρες μαζί σας. Στο γράμμα που του/της στέλνετε του/της γράφετε με ποιον τρόπο μπορεί να έρθει στο σπίτι σας, τι να φέρει μαζί του/της. Του/Της γράφετε επίσης πού θα πάτε και πώς θα διασκεδάσετε τις μέρες που θα μείνει μαζί σας. Οι εικόνες που έχετε μπροστά σας, θα σας βοηθήσουν να γράψετε το γράμμα.

(80 λέξεις)

Το καλοκαίρι έρχεται και θέλετε να δουλέψετε. Ένας φίλος/Μια φίλη σας λέει ότι ζητούν υπαλλήλους σε ξενοδοχείο σ' ένα νησί. Η ιδέα σας αρέσει, γιατί θα μπορείτε να δουλέψετε και να κάνετε και διακοπές. Γράφετε μια αίτηση για να τη στείλετε στο διευθυντή του ξενοδοχείου. Στην αίτησή σας αναφέρετε γιατί θέλετε να δουλέψετε, το τμήμα που προτιμάτε (εστιατόριο, μπαρ, ρεσεψιόν, κτλ.) και τα προσόντα που έχετε για τη δουλειά, καθώς και ό,τι άλλο νομίζετε πως είναι απαραίτητο για να πάρετε τη θέση. (150 λέξεις)

Η παρακάτω εισαγωγική οδηγία

Γράφω ένα μικρό κείμενο για το επάγγελμα που μου αρέσει.
Λέξεις και Εικόνες (β' αναθεωρημένη έκδοση), σελ. 296

μπορεί να γίνει ως εξής:

Η εφημερίδα του σχολείου σου θα κάνει ένα αφιέρωμα στα παραδοσιακά επαγγέλματα του χθες που σήμερα δεν υπάρχουν πια καθόλου ή υπάρχουν μόνο στα χωριά. Στο άρθρο που γράφεις για να το δώσεις στην εφημερίδα αναφέρεις μερικά παραδοσιακά επαγγέλματα και εξηγείς γιατί δεν τα βρίσκουμε συχνά στις μέρες μας. Έπειτα προτείνεις τρόπους που θα μπορούσαν να βοηθήσουν, ώστε τα επαγγέλματα αυτά να μην εξαφανιστούν.

Και αυτή

Γράψε ένα μικρό κείμενο για την αγαπημένη σου εκπομπή στην τηλεόραση. Πες με λίγα λόγια τι εκπομπή είναι αυτή, κάθε πότε προβάλλεται και τι είναι αυτό που σ' αρέσει σ' αυτήν.

Λέξεις και Εικόνες (β' αναθεωρημένη έκδοση), σελ. 308

μπορεί να αλλάξει ως εξής:

Ένα περιοδικό για εφήβους ζητάει από τους αναγνώστες του ιδέες για το πώς θα έπρεπε να είναι μια καλή νεανική εκπομπή. Στο γράμμα που στέλνετε στον υπεύθυνο της ψυχαγωγικής στήλης γράφετε τι είδους εκπομπή πρέπει να είναι (π.χ. κινούμενα σχέδια, σίριαλ, μουσική εκπομπή κ.ά.), πότε θα πρέπει να προβάλλεται (ποιες ώρες και με τι συχνότητα), τι θα πρέπει να προσφέρει στους νέους (διασκέδαση, εκπαίδευση κτλ.) και ό,τι άλλο θα θέλατε να βλέπετε στην τηλεόραση.

2.3.2. Ιδέες για παραγωγή γραπτού λόγου

- Κάποιος φίλος σου έρχεται στην πόλη σου για να μείνει τέσσερις μήνες. Σου έχει ζητήσει διάφορες πληροφορίες για τη ζωή στην πόλη. Σου ζητά ακόμη να του γράψεις πώς είναι συνήθως ο καιρός αυτούς τους μήνες.
- Το επόμενο Σαββατοκύριακο είστε καλεσμένος από φίλους σας που μένουν σε άλλο μέρος. Θέλετε πολύ να πάτε να τους δείτε, αλλά δεν μπορείτε, αν και τους το έχετε υποσχεθεί. Τους γράφετε για να ζητήσετε συγγνώμη που δεν μπορείτε να πάτε και τους εξηγείτε τους λόγους (άρρωστος, δουλειά, ξαφνικό ταξίδι κτλ.). Μπορείτε να αναφέρετε παραπάνω από δύο λόγους.
- Γράφετε σε μια εταιρία ή σε μια υπηρεσία για να ζητήσετε δουλειά. Στο γράμμα/αίτησή σας γράφετε ποια είναι τα προσόντα σας.
- Ιστορία από μια σειρά εικόνων.
- Νέοι και ανεργία (μειωμένο ωράριο και εργασία για όλους). Γράφετε γράμμα προς ένα έντυπο εκθέτοντας τα υπέρ και τα κατά των επιχειρημάτων σας.
- Διατήρηση της παράδοσης ή όχι.
- Ποιες απόψεις υποστηρίζουν οι καπνιστές και οι αντικαπνιστές για την απαγόρευση του καπνίσματος σε ορισμένους χώρους.
- Αίτηση πολιτών προς αρμόδια υπηρεσία για να τους επιτραπεί η δημιουργία πάρκου (συμπληρώνουν την αίτηση και εκθέτουν τα επιχειρήματά τους).
- Αίτηση να τη συμπληρώσουν και να ζητήσουν υποτροφία από έναν φορέα. Η υποτροφία θα είναι για να παρακολουθήσουν μαθήματα ελληνικής γλώσσας. Εκθέτουν λεπτομέρειες σχετικά με τις γνώσεις ελληνικής που έχουν, τι θέλουν να κάνουν, και ό,τι άλλο νομίζουν πως χρειάζονται για να υποστηρίξουν το αίτημά τους.
- Γράφεις σε μια φίλη σου και της εξηγείς γιατί αρνήθηκες να δεχτείς τη δουλειά που σου πρόσφεραν και είχε πολύ καλό μισθό (πολλές ώρες εργασίας, καθόλου προσωπική ζωή, κτλ.).
- Γράφεις μια διαμαρτυρία στην τοπική αρχή και ξεκινάς με το τι υπόσχονταν προεκλογικά σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος κτλ. Προχωρείς στο κυρίως θέμα που είναι η τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης.
- Ζητάς από την τοπική ή την αρμόδια αρχή να κάνει λωρίδα ποδηλάτων στην πόλη σου. Στην επιστολή σου εκθέτεις τους λόγους για τους οποίους το ζητάς (μόλυνση, κυκλοφοριακό, χάσιμο χρόνου λόγω του μποτιλιαρίσματος, άσκηση, κτλ.), κάνεις σύγκριση με άλλες πόλεις στις οποίες υπάρχει αυτή η λωρίδα.

2.4. Παραγωγή προφορικού λόγου

Η ΕΓΔ και άλλες παρεμφερείς διδακτικές μέθοδοι έχουν ιδιαίτερες απαιτήσεις από τους δασκάλους. Η οργάνωση της τάξης, του χρόνου, του διδακτικού υλικού και των δραστηριοτήτων είναι κάποιοι από τους τομείς που χρήζουν της προσοχής τους.

Οι διάφορες δραστηριότητες που πλαισιώνουν τη γλωσσική διδασκαλία είναι αυτές που ενθαρρύνουν την επικοινωνία στην τάξη με αποτελεσματικό τρόπο και αυτές που αποβλέπουν στην ανάπτυξη της δεξιότητας παραγωγής προφορικού λόγου. Αυτές πρέπει να οργανώνονται προσεκτικά και να προβλέπονται όλες οι πιθανές αιτίες που μπορούν να προκαλέσουν την αποτυχία τους.

α. Παιχνίδι των ρόλων

Μία από τις πιο συνηθισμένες δραστηριότητες που μπορούν να εφαρμοστούν σε αρχάριο ή μέσο επίπεδο ελληνομάθειας είναι το **παιχνίδι των ρόλων**. Είναι ένα από τα καλύτερα μέσα για την ανάπτυξη επικοινωνιακής δεξιότητας και ένα χρησιμότερο εργαλείο στα χέρια του δασκάλου, γιατί:

- είναι ευχάριστη δραστηριότητα
- οι μαθητές χρησιμοποιούν λεξιλόγιο, δομές, λειτουργίες και έννοιες σε καταστάσεις όμοιες με αυτές που θα συναντήσουν έξω από την τάξη και τους δίνεται η ευκαιρία να εξοικειωθούν με θέματα που δεν θα μπορούσαν να γνωρίσουν με άλλον τρόπο και να ασκηθούν με αυτά
- είναι δυνατό να εφαρμόζεται από τα αρχικά στάδια μάθησης/διδασκαλίας μιας ξένης γλώσσας
- τα λάθη που κάνουν στην προσπάθειά τους να επικοινωνήσουν δεν ποινικοποιούνται.

Παρόλα αυτά είναι η πιο πολυσυζητημένη και η πιο αμφισβητούμενη δραστηριότητα εκ μέρους των δασκάλων. Τις περισσότερες φορές όμως οι αντιρρήσεις και ενστάσεις για τη χρησιμότητα αυτής της δραστηριότητας προέρχονται από το γεγονός ότι οι ίδιοι οι δάσκαλοι δε γνωρίζουν πώς να οργανώσουν σωστά ένα παιχνίδι ρόλων. Μερικές απλές οδηγίες για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να οργανώνεται ίσως βοηθήσουν κάποιους δασκάλους να αλλάξουν γνώμη.

Τι πρέπει να θυμόμαστε

- Η δραστηριότητα είναι μικρής διάρκειας και πρέπει πάντα να υπάρχει χρονικό όριο.
- Ορίζετε το σκοπό του παιχνιδιού για τον καλύτερο σχεδιασμό.
- Τα θέματα που θα δουλέψετε πρέπει να ενδιαφέρουν σε μεγάλο βαθμό όλη την τάξη για να είναι πιο αποτελεσματικά.
- Σκεφτείτε το λεξιλόγιο που χρειάζεται και δώστε στους μαθητές τις λέξεις που δε γνωρίζουν.
- Ετοιμάζετε το παιχνίδι των ρόλων για ένα διαφορετικό αριθμό μαθητών, έτσι ώστε κανένας να μη μείνει χωρίς απασχόληση κατά τη διάρκειά της.
- Οι απαιτήσεις μας είναι ανάλογες με τις γνώσεις των μαθητών.
- Βεβαιωθείτε ότι οι μαθητές έχουν καταλάβει πολύ καλά ποια είναι η κατάσταση στην οποία υποτίθεται ότι θα παίξουν και ποιος είναι ο ρόλος που καλούνται να παίξουν.
- Αν κάποιος από τους μαθητές αρνούνται να πάρουν μέρος στη δραστηριότητα, μην τους πιέζετε.
- Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας πρέπει να στέκεστε παράμερα για να μην εμποδίζετε την ελεύθερη έκφραση των μαθητών και για να μην αισθάνονται ότι ελέγχονται. Πολύ διακριτικά να προσπαθείτε να ακούσετε τα τυχόν λάθη που γίνονται για να τα διορθώσετε μόλις παρουσιαστεί η κατάλληλη ευκαιρία και όχι διακόπτοντας τη ροή του λόγου τους.

Πώς οργανώνουμε το παιχνίδι των ρόλων

- Λέμε ή γράφουμε την ιστορία, το σενάριο.
- Κάνουμε έναν κατάλογο χαρακτήρων (όχι πολύ μεγάλο) των ρόλων.
- Δίνουμε την περιγραφή του κάθε ρόλου σ' αυτούς/ές που συμμετέχουν.
- Οι διάφορες ομάδες μπορεί να κάθονται ή να κινούνται.

Κάρτα ρόλου

Είναι η κάρτα στην οποία, σύμφωνα με το σενάριο, γράφουμε το ρόλο του κάθε μαθητή. Οι μαθητές δεν πρέπει να γνωρίζουν το ρόλο των άλλων, για να υπάρχει το κενό πληροφορίας, να ανταποκριθούν ελεύθερα στις απαιτήσεις του ρόλου τους.

Παραδείγματα

α' ρόλος

Είστε στη στάση και περιμένετε το λεωφορείο. Δίπλα σας είναι μια κυρία. Περιμένει και αυτή το λεωφορείο. Σας κοιτάζει και αρχίζει να μιλά μαζί σας. Στην αρχή δεν καταλαβαίνετε.

β' ρόλος

Είστε στη στάση και περιμένετε το λεωφορείο. Δίπλα σας είναι μια νέα κοπέλα. Περιμένει και αυτή το λεωφορείο. Αρχίζετε να της μιλάτε. Καταλαβαίνετε ότι είναι ξένη και γι' αυτό της κάνετε απλές ερωτήσεις.

α' ρόλος

Μελετάτε με το φίλο/τη φίλη σας για πολλή ώρα. Κουραστήκατε και του/της λέτε πως είναι καλύτερα να σταματήσετε το διάβασμα και να κάνετε μια βόλτα. Εκείνος/Εκείνη διαφωνεί και υποστηρίζει ότι πρέπει να συνεχίσετε. Προσπαθείτε να τον/την πείσετε.

β' ρόλος

Μελετάτε με το φίλο/τη φίλη σας για πολλή ώρα. Κουραστήκατε, γι' αυτό ο φίλος/η φίλη σας θέλει να σταματήσετε το διάβασμα και να κάνετε μια βόλτα. Εσείς διαφωνείτε, γιατί πιστεύετε ότι πρέπει να τελειώσετε. Προσπαθείτε να τον/την πείσετε.

Παράδειγμα που ΔΕΝ πρέπει να ακολουθήσουμε

Ακολουθήστε τις οδηγίες που σας δίνονται παρακάτω:

Στο σιδηροδρομικό σταθμό

Μαθητής Α: ταξιδιώτης	Μαθητής Β: υπάλληλος
ζητήστε εισιτήριο για την Αθήνα	ρωτήστε αν θέλει απλό ή με επιστροφή
θέλετε με επιστροφή	ρωτήστε αν θέλει α' ή β' θέση
θέλετε β' θέση	δίνετε το εισιτήριο
ρωτάτε πόσο κάνει	λέτε την τιμή
βλέπετε ότι το εισιτήριο δεν είναι με επιστροφή, το δίνετε πίσω	το βλέπετε και ζητάτε συγνώμη για το λάθος
παίρνετε το εισιτήριο, το βλέπετε, ρωτάτε πόσες ώρες είναι ως την Αθήνα	λέτε πόση είναι η διάρκεια

Το παράδειγμα αυτό πρόκειται για ένα ιδιαίτερα καθοδηγούμενο παιχνίδι ρόλων που δεν περιέχει κανένα κενό πληροφορίας και συνεπώς δε δίνει κανενός είδους ελευθερία στους μαθητές να αυτενεργήσουν. Εδώ οι μαθητές δε θα κάνουν τίποτε άλλο από το να αλλάξουν το πρόσωπο των ρημάτων και να επαναλάβουν όσα τους έχουν δοθεί από το δάσκαλο ή από το συγγραφέα του βιβλίου.

Παραδείγματα οργάνωσης παιχνιδιού ρόλων

Επίπεδο:	αρχάριο και πάνω
Χρόνος:	15 λεπτά
Σκοπός:	να εξασκηθούν σε καθημερινές καταστάσεις
Γλώσσα:	ερωταπαντήσεις σε ενεστώτα και κάποιους αορίστους, ένα δυο σε μέλλοντα με ανάλογο λεξιλόγιο (π.χ. μέρη του σώματος, ρήματα όπως <i>πονώ, έχω πυρετό</i> , ονόματα κάποιων ασθενειών, κτλ.
Χώρος:	ιατρείο

Προετοιμασία:	δουλειά σε ζευγάρια
Πρόσωπα:	ένας γιατρός κι ένας ασθενής
Σενάριο:	Ραντεβού με γιατρό. Ο άρρωστος εξηγεί στο γιατρό τι νιώθει. Ο γιατρός κάνει διάφορες ερωτήσεις που τον βοηθούν να καταλάβει τι έχει ο άρρωστος, για να του δώσει τη θεραπεία
Τι πρέπει να ξέρουν:	Ελέγχετε αν έχουν τις γνώσεις που χρειάζονται για να φέρουν σε πέρας τη δραστηριότητα.
Εργασία για το σπίτι ή και για την τάξη:	Να γράψουν ένα διάλογο ανάμεσα σ' έναν άρρωστο και σ' ένα γιατρό ή μια ιστορία για το ίδιο θέμα
Επίπεδο:	Αρχάριο
Χρόνος:	5-10 λεπτά
Σκοπός:	
Γλώσσα:	λέξεις που χρειάζονται για ταξίδι, π.χ. <i>εισιτήριο, ώρα, δρομολόγιο</i> , λέξεις και εκφράσεις όπως <i>θα ήθελα, παρακαλώ</i> , κτλ. ερωταπαντήσεις
Χώρος:	σταθμός
Προετοιμασία:	Προετοιμάζετε ένα διάγραμμα με δρομολόγια
Πορεία:	χωρίζετε την τάξη σε ζευγάρια
Πρόσωπα:	επιβάτης, σιδηροδρομικός υπάλληλος
Σενάριο:	Βρίσκεστε στο σταθμό και θέλετε κάποιες πληροφορίες και εισιτήριο για ένα ταξίδι που θα κάνετε

Μερικές ιδέες για σενάρια

- Να δανειστείς κάτι που σου λείπει από γείτονα/γειτόνισσα.
- Να ψωνίσεις διάφορα πράγματα από διάφορα καταστήματα
- Στο ξενοδοχείο, να κλείσεις δωμάτιο
- Στο τηλέφωνο, να κλείσεις δωμάτιο στο ξενοδοχείο ή θέση στο αεροπλάνο ή στο θέατρο

- Να πάρεις διάφορες πληροφορίες για ένα θέμα που σ' ενδιαφέρει
- Να κάνεις παράπονα σε κατάσταση, σε πρακτορείο, σε υπηρεσία, κτλ.

β. Συζήτηση

Μία άλλη δραστηριότητα με πολλά πλεονεκτήματα, που εφαρμόζεται σε μαθητές με πιο προχωρημένο επίπεδο γλωσσομάθειας, είναι η **συζήτηση**. Όπως και το παιχνίδι των ρόλων, χρειάζεται αρκετή προετοιμασία από το δάσκαλο για να εξυπηρετήσει το σκοπό για τον οποίο γίνεται. Δεν είναι αρκετό να δώσουμε απλά ένα θέμα στους μαθητές και να τους προτρέψουμε να συζητήσουν.

Οργάνωση της δραστηριότητας

Ανάλογα με το θέμα χωρίζουμε τους μαθητές σε ομάδες 3-5 ατόμων. Ζητούμε από τις ομάδες να ορίσουν ένα γραμματέα και ένα συντονιστή συζήτησης, στον οποίο δίνουμε γραπτές οδηγίες για το τι πρέπει να προσέξουν κατά τη διάρκεια της συζήτησης καθώς και τα προβλήματα που πρέπει να συζητηθούν και να λυθούν ή να γίνουν προτάσεις για τη λύση τους. Ο συντονιστής πρέπει να διευθύνει τη συζήτηση, να κάνει ερωτήσεις, να παρακολουθεί το χρόνο, να προσέχει όλα τα μέλη της ομάδας να εκφράζουν τη γνώμη τους. Ο/Η γραμματέας γράφει τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει η ομάδα και τα ανακοινώνει σε όλη την τάξη. Αν υπάρχει χρόνος και οι απόψεις των ομάδων είναι αντικρουόμενες, η συζήτηση μπορεί να επεκταθεί σε όλη την τάξη. Ως συνέχεια της δραστηριότητας μπορείτε να ζητήσετε από τους μαθητές να γράψουν κάτι σχετικό με το θέμα που συζητήθηκε, για να τους δώσετε τη δυνατότητα να εξασκηθούν και γραπτά σε ό,τι καινούριο έμαθαν.

Παράδειγμα

Διάρκεια: 20 λεπτά

Δουλεύετε με άλλους/ες τέσσερις συμμαθητές/τριες. Πρέπει να συζητήσετε και να απαντήσετε σε ερωτήσεις που σας έδωσε ο δάσκαλος/η δασκάλα σας. Αποφασίζετε ποιος θα είναι ο πρόεδρος της συζήτησης, ποιος θα κρατά σημειώσεις και ποιος θα ανακοινώσει τα συμπεράσματα της ομάδας μας στην τάξη.

Το ποίημα που πρέπει να συζητήσετε είναι «Η Πόλις» του Κ. Π. Καβάφη. Οι ερωτήσεις στις οποίες πρέπει να απαντήσετε είναι:

- Το περιεχόμενο του ποιήματος είναι ιστορικό, φιλοσοφικό ή διδακτικό και γιατί;
- Θεωρείτε το ποίημα αισιόδοξο ή απαισιόδοξο και γιατί;

Κωνσταντίνος Καβάφης Βιογραφικό

Γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου το 1863, ο τελευταίος από τα εννιά παιδιά της οικογένειας. Ο πατέρας του ήταν πλούσιος έμπορος και η μητέρα του από καλή οικογένεια της Κωνσταντινούπολης. Όταν πέθανε ο πατέρας του, πήγε μαζί με όλη την οικογένεια στην Αγγλία. Εκεί έμεινε μέχρι 15 χρονών και ύστερα γύρισε στην Αλεξάνδρεια. Εκτός από τρία χρόνια που έμεινε στην Κωνσταντινούπολη, την υπόλοιπη ζωή του την πέρασε στην Αλεξάνδρεια. Εκεί αναγκάστηκε να δουλέψει ως δημόσιος υπάλληλος για να ζήσει. Πέθανε το 1933, την ημέρα των γενεθλίων του από καρκίνο στο λάρυγγα. Έγραψε περίπου 170 ποιήματα. Η γλώσσα των ποιημάτων του θυμίζει παλαιότερες μορφές της ελληνικής γλώσσας.

Η Πόλις

Είπες: «Θα πάγω σ' άλλη γη, θα πάγω σ' άλλη θάλασσα, Μια πόλις άλλη θα βρεθεί καλύτερη από αυτή. Κάθε προσπάθειά μου μια καταδίκη είναι γραφή· κ' είν' η καρδιά μου -σαν νεκρός- θαμμένη.

Ο νους μου ως πότε μες στον μαρασμόν αυτόν θα μένει. Όπου το μάτι μου γυρίσω, όπου κι αν δω ερείπια μαύρα της ζωής μου βλέπω εδώ, που τόσα χρόνια πέρασα και ρήμαξα και χάλασα».

Καινούριους τόπους δε θα βρεις, δε θα βρεις άλλες θάλασσες. Η πόλις θα σε ακολουθεί. Στους δρόμους θα γυρνάς τους ίδιους. Και στες γειτονιές τες ίδιες θα γερνάς· και μες στα ίδια σπίτια αυτά θ' ασπρίζεις.

Πάντα στην πόλη αυτή θα φθάνεις. Για τα αλλού -μην ελπίζεις- δεν έχει πλοίο για σε, δεν έχει οδό. Έτσι που τη ζωή σου ρήμαξες εδώ στην κόχη τούτη την μικρή, σ' όλην την γη την χάλασες.

Μέλλοντας, σελ. 56-57

Σημείωση: Τα βιβλία *Κείμενα για νέους σε απλά ελληνικά* περιλαμβάνουν πολλά διασκευασμένα λογοτεχνικά κείμενα κατάλληλα για αυτού του τύπου τις δραστηριότητες.

